

UNIVERSITATEA “BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA

FACULTATEA DE SOCIOLOGIE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

***PERFORMANȚA SPORTIVĂ ÎN JOCUL DE POLO PE
APĂ SUB INFLUENȚA RELAȚIILOR
INTERPERSONALE***

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:

Prof. dr. PETRU ILUȚ

DOCTORAND:

DRAGOMIR ADRIAN GEORGIAN

2016

Cuprins

Motivația alegerii temei	6
Introducere.....	9
CAPITOLUL 1: PERFORMANȚA SPORTIVĂ ÎN JOCUL DE POLO PE APĂ	11
1.1. Istoricul și specificul jocului de polo pe apă	11
1.2. Etapele dezvoltării copiilor și cariera sportivă	16
CAPITOLUL 2: PERFORMANȚA SPORTIVĂ, ÎN JOCUL DE POLO PE APĂ, SUB INFLUENȚA RELAȚIILOR CU ANTRENORUL	25
2.1. Leadership-ul.....	27
2.2. Modelul mediat cognitiv al liderului	29
2.3. Modelul multidimensional al liderului în sport	32
2.4. Predictorii ai eficienței percepute a antrenorului	33
2.5. Valențe multidimensionale ale antrenorului	35
CAPITOLUL 3: PERFORMANȚA SPORTIVĂ ÎN JOCUL DE POLO PE APĂ SUB INFLUENȚA RELAȚIILOR PARENTALE	43
3.1. Dezvoltarea copilului prin sport	43
3.2. Motivația	44
3.3. Caracteristicile familiei și tipologia parentală	47
3.4. Suportul parental	49
3.5. Modelarea	53
3.6. Așteptările părinților	54
3.7. Presiunea parentală și influența ei asupra performanței sportive	55
3.8. Diferențele de gen în sport și performanță sportivă	58
CAPITOLUL 4: PERFORMANȚA SPORTIVĂ ÎN JOCUL DE POLO PE APĂ SUB INFLUENȚA RELAȚIILOR CU COLEGII DE ECHIPĂ ȘI PRIETENII.....	60
4.1. Sportivul între relațiile cu antrenorii, coechipierii, familia și prietenii	61
4.2. Prietenia și calitatea ei – coleg dar și prieten	63
4.3. Climatul motivațional sportiv și importanța sa în dezvoltarea de sine și atingerea performanței	66
4.4. Contribuția relațiilor cu colegii de echipă în dezvoltarea psiho-socială și obținerea performanței sportive	68

CAPITOLUL 5: STUDIU EMPIRIC PRIVIND INFLUENȚA FACTORILOR SOCIALI ÎN OBȚINEREA PERFORMANȚEI SPORTIVE, ÎN JOCUL DE POLO PE APĂ	71
5.1. Metodologia cercetării	71
5.2. Analiza rezultatelor	75
5.3. Limitele cercetării	138
5.4. Concluzii	138
CAPITOLUL 6: STUDIU EMPIRIC PRIVIND EVOLUȚIA REZULTATELOR, LA COPII ȘI JUNIORI, ÎN CADRUL CAMPIONATELOR NAȚIONALE DE POLO DIN ULTIMII ZECE ANI	142
6.1. Metodologie	142
6.2. Analiza rezultatelor	144
6.3. Concluzii	159
CAPITOLUL 7: ASPECTE COMPLEMENTARE CALITATIVISTE PRIVIND PERFORMANȚA SPORTIVĂ ÎN JOCUL DE POLO PE APĂ SUB INFLUENȚA RELAȚIILOR INTERPERSONALE	162
CAPITOLUL 8: CONCLUZII GENERALE	165
CAPITOLUL 9: RECOMANDĂRI PRIVIND DEZVOLTAREA PERFORMANȚEI ÎN JOCUL DE POLO PE APĂ	168
BIBLIOGRAFIE	170
Anexa 1: Chestionar privind performanța în jocul de polo pe apă	195

Cuvinte cheie: sociologia sportului, performanță sportivă, polo pe apă, relații interpersonale, antrenor, familie, colegi de echipă, prieteni.

Introducere

Performanță a sportivă reprezintă obținerea unor rezultate deosebite, ce se cuantifică prin realizarea unor recorduri (raportate la posibilitățile fiecărei echipe), a unor medalii sau participarea la campionate naționale, europene, mondiale și olimpiade. Calitatea de bază a performanței sportive este că ea nu are limite, unele recorduri mondiale sau olimpice ce se considerau prin anii 1990 imbatabile, azi sunt depășite de mult. Performanța sportivă a progresat în ultimii ani, iar numărul sportivilor capabili de a obține rezultate remarcabile a crescut deoarece sportul este un domeniu al competiției, iar motivația a încurajat să i se dedice multe ore de efort intens. Antrenamentul a devenit tot mai complex, prin implicarea specialiștilor și a oamenilor de știință din sport, care au elaborat programe de pregătire corespunzătoare, pe baza unei cantități mari de informații despre sportivi (Bompa, 2008).

Jocul de polo pe apă, în România, este singurul sport de echipă care s-a calificat la Jocurile Olimpice din Londra 2012. Pe lângă acest rezultat remarcabil, comparativ cu numărul bazinelor și a sportivilor legitimați care practică acest sport, echipa națională de seniori a participat la toate competițiile de anvergură din ultimii 10 ani, Campionate Mondiale, Campionate Europene, turnee de Liga Mondială.

Din păcate, în jocul de polo pe apă din România, conștiința comună, în evaluarea rezultatelor și a performanțelor, dar și a metodelor de pregătire utilizate, este preponderant orientată spre aptitudinile fizice, talent, metode și mijloace de pregătire. În marea majoritate a cazurilor se omite faptul că toate acțiunile se petrec cu oameni și între oameni, într-un sistem invizibil de relații, în care organizarea, ierarhizarea, conducerea și motivarea indivizilor care alcătuiesc o echipă, împreună cu administrarea situațiilor conflictuale dintre aceștia, sunt la fel de importante ca și metodele specifice utilizate în antrenamentul sportiv.

Analizând rezultatele echipelor naționale de juniori, putem afirma că până la vârsta de 14 ani, sportivii noștri sunt competitivi, din punct de vedere al performanțelor realizate. După acest nivel se creează un spațiu, între noi și echipele consacrate, bazat pe lipsa infrastructurii și a modelelor de individualizare a pregătirii, dar și pe baza lipsei unei viziuni clare asupra integrării tuturor sistemelor de care un adolescent depinde (școala, familia, prietenii). Astfel, tinerii jucători de polo, nu au un model de dezvoltare pe termen lung prin

care să atingă un nivel optim în pregătire, în participarea la competiții și în recuperare, bazat pe caracteristicile vârstei sportivului.

Relațiile interpersonale vor fi analizate din două perspective. Primul aspect ar fi studierea influențelor pe care le pot avea relațiile cu antrenorul, familia, colegii de echipă și prietenii/colegii de clasă în practicarea jocului de polo pe apă, pentru beneficiile personale. A doua perspectivă ar fi influența relațiilor interpersonale asupra performanței sportive și rolul pe care îl pot avea cei implicați direct în procesul de pregătire, în obținerea acestor rezultate.

CAPITOLUL 1: PERFORMANȚA SPORTIVĂ ÎN JOCUL DE POLO PE APĂ

În prima parte a lucrării, inspirându-mă din literatura de specialitate am definit principalele concepte ale jocului de polo pe apă, istoricul și specificul sportului, împreună cu cercetările anterioare realizate în acest domeniu.

Polo pe apă sau fotbal în apă, cum a fost inițial denumit, este unul dintre cele mai vechi jocuri sportive și primul întâlnit în programul Jocurilor Olimpice moderne. Numele acestui sport, a apărut pentru asemănarea jucătorilor, care se aflau la început în bărci, cu caii de la polo pe iarbă. Jocul se desfășoară pe durata a 4 reprize, a câte 8 minute de joc efectiv. Fiecare echipă este alcătuită din 6 jucători de câmp și un portar, împreună cu 6 rezerve. Specific jocului de polo este așezarea sportivilor în teren, centrul se poziționează, în fața porții, la 2 metri de aceasta, iar ceilalți jucători se dispun, asemenea handbalului, pe un semicerc imaginar. Pozițiile jucătorilor, în funcție de așezarea în teren sunt: extreme, interi, fundaș, centru și portar. Antrenamentele sunt personalizate, în funcție de poziția pe care o ocupă fiecare sportiv și de structura jocului. Din totalul acțiunilor din timpul unui meci de polo, jucătorii au o poziție orizontală în proporție de 35%, restul de 65% desfășurându-se într-o poziție verticală (Lozovina, 1984). Astfel, jocul de polo este alcătuit din o treime de timp în care jucătorii înoată, cu diferite intensități, și două treimi bazate pe diferite deplasări în apă cu ajutorul mișcărilor de picioare.

Principalele teme analizate de specialiștii din domeniul jocului de polo au fost: aspecte privind aruncarea la poartă; aspecte privind factorii antropologici și caracteristicile morfologice a jucătorilor de polo pe apă; analizarea factorilor care contribuie la performanța

jocului de polo; elemente de tehnică și tactică individuală și colectivă; elemente privind optimizarea pregătirii fizice și aspecte privind accidentările.

CAPITOLUL 2: PERFORMANȚA SPORTIVĂ, ÎN JOCUL DE POLO PE APĂ, SUB INFLUENȚA RELAȚIILOR CU ANTRENORUL

Cercetările anterioare în domeniul sportiv au dezvoltat diferite modele conceptuale ale antrenorului din diferite perspective teoretice inclusiv: leadership-ul, relația antrenor-sportiv, motivația, educația și expertiza sportivă. Studiind aceste modele, s-au identificat trei variabile care influențează munca antrenorului și care stau la baza definirii eficacității și a expertizei. În primul rând pentru a avea succes sunt importante aceste componente: comportamentul, dispoziția, educația și experiența antrenorului (Anderson și colab. 2003).

Din perspectiva psihologiei sportive, relația dintre antrenor și sportiv a fost explicată prin intermediul abordărilor bazate pe leadership. Cele mai des întâlnite teorii pentru a studia comportamentul antrenorilor fiind cele ale modelului multidimensional (Chelladurai 1993) și modelului mediational (Smoll și Smith 1989).

Poczwardowski, Barrot și Peregoy (2000) au introdus un model integrat al relației antrenor-sportiv care include două perspective teoretice, teoria schimbării sociale și teoria ordinii negociate. Autorii afirmă că: un antrenor și un sportiv simt nevoia de a percepe recompensa ca fiind mai mare decât costurile pentru ca această relație să fie de succes;

Relația dintre antrenor și sportiv este definită ca o situație în care sentimentele, percepțiile și comportamentul antrenorului și ale sportivului sunt interconectate (Jowett 2003). Sentimentele, percepțiile și comportamentul antrenorului și ale sportivului au fost operaționalizate prin aceste concepte operaționale „Closeness, Commitment și Complementarity” (apropiere, devotament și complementaritate) (3Cs; Jowett 2003).

CAPITOLUL 3: PERFORMANȚA SPORTIVĂ ÎN JOCUL DE POLO PE APĂ SUB INFLUENȚA RELAȚIILOR PARENTALE

În cadrul acestui capitol voi aborda valențe ale performanței sportive, axate pe sportul ales în cadrul lucrării, în lumina relațiilor dintre copii și părinți. Principalele teme care dezbate această legătură sunt: dezvoltarea copilului prin sport, motivația, caracteristicile familiei și

tipologia parentală, suportul parental, modelarea, așteptările părinților, presiunea parentală și influența ei asupra performanței sportive, diferențele de gen în sport și performanță sportivă

Părinții influențează dezvoltarea psihosocială a copilului prin intermediul implicării în experiența sportivă a copilului (Côté & Hay, 2002). Copiii se axează pe un feedback din partea părinților, în timp ce adolescenții se bazează pe comparații sociale în activitatea sportivă, după cum afirmă Horn și Hasbrook (1986). Odată cu maturizarea copilului, importanța suportului parental se diminuează, în favoarea unor prieteni apropiați, care îi vor oferi suport emoțional, provocări emoționale și îi vor satisface nevoia de a fi ascultat (Rosenfeld, Richman și Hardy 1989).

Părinții au un rol important în dezvoltarea competenței percepute, a motivației intrinseci și a dezvoltării emoționale. Așteptările părinților și orientarea acestora spre rezultate, reușită, sunt în legătură directă cu percepția copilului și cu comportamentul motivațional (Brustad, 1992, p.72). Influența parentală este concretizată prin modelare și prin reinforcement (Brustad, 1988), sau altfel înțeles – conferirea de putere. Percepția copiilor asupra nivelului de interes manifestat de părinți în practicarea unui sport este predictivă pentru inițierea și practicarea în continuare a acestuia (Greendorfer și colab., 1996). Presiunea scăzută din partea părinților percepută de către sportiv este asociată cu un nivel ridicat al bucuriei pe parcursul sezonului (Brustad, 1988). Aceste date vorbesc despre conferirea de putere, susținerea copiilor în practicarea unui sport și sprijinul care este edificator din partea părinților, în special, la vârstele mici la care copiii au nevoie.

Cercetătorii Klein și White (1996) au identificat patru trăsături ale familiei: durata de viață a familiei mai mare decât în orice alt grup social, legătura pe care familia o face între generații, relațiile între membrii unei familii, atât de natură biologică, cât și de natură legală, contribuția aspectelor biologice și a celor legale ale familiei la un număr mare de rude, unele apropiate, altele îndepărtate. Aceste proprietăți ale familiei subliniază caracterul distinctiv al familiilor implicate în sport și al mediului în care copii își pot dezvolta și menține identitatea, stima de sine și motivația de a practica un sport sau de a face performanță.

Suportul psihosocial al părinților este un element esențial în dezvoltarea stimei de sine, a competenței și a realizărilor copiilor, în toate domeniile vieții, de la școală până la aspectele personale. Acesta este corelat pozitiv cu bucuria și entuziasmul copiilor care practică înotul, fiind invers proporțională cu anxietatea acestora (Power și Woolger, 1994, Anderson și colab., 2003). Sprijinirea, încurajarea sub forma suportului parental constă în comportamente sau comentarii pe care sportivii le percep încurajatoare și care susțin participarea sportivă (Hoyle și Leff, 1997).

Puterea modelului este esențială pentru copii, ei sunt mereu în căutare de modele de urmat, ba chiar de copiat. Fie că e vorba de sport, de muzică, de dans, de orice altceva, copiii își aleg modelele de urmat. Chiar și în familiile cu relații parentale deficitare, copiii nu realizează că, de fapt, tot modelul ales inconștient de urmat este chiar părintele lor. Power și Woolger (1994) au demonstrat că modelarea maternală, atât pentru băieți, cât și pentru fete este asociată cu entuziasmul în înot, în timp de modelarea paternală este negativ asociată cu entuziasmul în înot. Este posibil ca acei copii, care nu provin din familii ale căror membri au practicat un sport, să fie motivați să practice acel sport și să obțină performanțe sportive.

Așteptările părinților au fost pozitiv asociate cu succesul în sport sau cu bucuria de a practica acest sport (Scanlan și Lewthwaite, 1984). Totuși, așteptările părinților pot deveni o sursă de presiune și de stres, care poate influența participarea copiilor în sport (Brustad, 1988). Power și Woolger (1994) au descoperit că un nivel scăzut sau ridicat al așteptărilor parentale a fost asociat cu un entuziasm scăzut, în timp ce un nivel mediu al așteptărilor a fost asociat cu un nivel ridicat al entuziasmului în înot.

Părinții pot influența participarea copiilor în sport prin intermediul presiunii exercitate asupra acestora. Această presiune este un factor important pentru anumite atitudini sau comportamente, chiar negative, ale copiilor, exacerbate în perioada adolescenței. Nivelul implicării și al presiunii parentale percepute de către copii poate avea un efect pozitiv sau negativ asupra răspunsurilor emoționale, asupra obiectivelor, a competenței și a duratei practicării unui sport (Hedstrom și Gould, 2004).

Cercetătorii au descoperit că există diferențe de gen, din partea părinților, în ceea ce privește nivelul încurajării copiilor care vor să practice un sport. Acestea se manifestă de la vârste foarte fragede. Atât mamele, cât și tații îi vor încuraja pe fiii lor să practice activități sportive, mai mult decât pe fiicele lor. De cele mai multe ori, tații îi pregătesc pe fiii lor să facă parte dintr-o echipă sportivă prin jocurile mai dure pe care le practică împreună de la vârste mici (Power și Parke, 1986).

CAPITOLUL 4: PERFORMANȚA SPORTIVĂ ÎN JOCUL DE POLO PE APĂ SUB INFLUENȚA RELAȚIILOR CU COLEGII DE ECHIPĂ ȘI PRIETENII

Cercetările în domeniul psihologiei dezvoltării arată variații diferite ale vârstei în concepțiile despre prietenie, sprijin și calitate (Berndt, 1989; Berndt și Perry, 1986;

Newcomb și Bagwell, 1995). Copiii, mai mici, tind să pună accent pe caracteristicile comportamentale ale prietenilor lor, precum interese și activități similare, comportament prosocial și caracteristici fizice și i văd adesea prietenia și conflictul ca fiind incompatibile; pentru ei, a fi prieten cu cineva înseamnă absența conflictelor și a neînțelegerilor. Adolescenții descriu calitățile psihologice ale prietenilor apropiați. Aceștia îmbunătățesc stima de sine, intimitatea și suportul emoțional. În ceea ce privește lucrurile acceptate în cadrul unei prietenii, așa cum afirmă și Hartup (1989) și Laursen(1996), constată că disputele, competitivitatea și agresiunea pot fi naturale printre prieteni, iar strategiile de managementul conflictului și abilitățile de soluționare sunt esențiale în păstrarea prieteniei.

În contextul sportului, Weiss și colaboratorii (1996) relevă în interviurile lor faptul că, copiii cu vârsta cuprinsă între 8-12 ani au specificat un comportamentul prosocial și o loialitate mai frecventă decât copiii cu vârsta cuprinsă între 13-16 ani. Copiii mai mici au conferit calități atractive fizice legate de prieteni, pe când grupurile de copii mai mari au adus în discuție atribute de personalitate atractive.

Autoarea Julie Partridge (2011) a identificat principalele influențe sociale existente în sport, prin studierea articolelor anterioare, din perspectiva părinților, a colegilor, fraților sau surorilor, antrenorilor și fanilor sau suporterilor. Impactul cel mai puternic a fost resimțit din partea antrenorilor, atât pozitiv și negativ, dar și a colegilor, printr-o dezvoltare a rezultatelor psihosociale în sport.

Keegan și colaboratorii (2014) au efectuat un studiu asupra climatului motivațional al sportivilor de performanță, prin cercetarea comportamentului antrenorilor, colegilor și a părinților. Atitudinea acestora, a fost identificată ca fiind relevantă în vederea influențării motivației sportivilor.

În domeniul sportiv, colegii influențează inițierea copiilor în sport, prin intermediul suportului social, iar, familia, prietenii și coechipierii, fac posibilă continuarea activităților sportive. În cazul unei relații pozitive, familia, în mod deosebit părinții, au un rol suportiv atât din punct de vedere emoțional cât și financiar, însă chiar și cu aceste resurse materiale sau emoționale, familia se dovedește a fi cauză anxietății și a eșecului, dacă așteptările sunt nejustificat de mari.

În cadrul echipei, prietenii apropiați, ajută la creșterea stimei de sine, scad nivelul de singurătate și stres, satisfacând nevoile de socializare și suport emoțional (Hartup, 1996, 1999; Newcomb și Bagwell, 1995; Rubin, Bukowski, și Parker, 1998).

CAPITOLUL 5: STUDIU EMPIRIC PRIVIND INFLUENȚA FACTORILOR SOCIALI ÎN OBTINEREA PERFORMANȚEI SPORTIVE, ÎN JOCUL DE POLO PE APĂ

Scopul acestui studiu este de a analiza factorii sociali care pot influența performanța sportivă, la copii și juniori, în jocul de polo pe apă. Noutatea acestui studiu constă în studierea influențelor pe care le au relațiile interpersonale, în obținerea performanțelor sportive, asupra jucătorilor de polo din România. O altă noutate este chestionarea tuturor echipelor de polo de la categoriile de copii și juniori, respectiv junioare și senioare înscrise în campionatele naționale. Pentru realizarea acestui studiu am preluat și adaptat itemi din studiile realizate de Donohue și colab. 2007, respectiv Williams și colab. 2003.

În această etapă voi utiliza metoda cercetării cantitative, tehnica anchetei sociologice, având ca instrument chestionarul. Acesta a fost testat pe 28 de copii și adolescenți care au vârsta între 12-19 ani, în perioada 28-30 ianuarie 2014. Datorită faptului că anumiți termeni au fost mai dificili pentru copii de 12-13 ani, limbajul instrumentului de cercetare a fost simplificat și adaptat pentru a putea fi autoadministrat fără dificultăți, de sportivii cuprinși în cercetare.

Populația cercetată va fi reprezentată de toate cluburile de polo pe apă din țară care au echipe înscrise în campionatul național de copii (12-13 ani), juniori III (14-15 ani), juniori II (16-17 ani), juniori I (18-19 ani), junioare (12-16 ani) și senioare (16-19 ani).

Astfel, investigarea se va realiza pe întreaga populație reprezentând 570 de respondenți, înțelegând prin asta toate echipele de polo pe apă, de diferite grupe de vârstă. Acestea vor fi analizate în funcție de locurile pe care le-au obținut în campionatul național, respectiv dacă s-au calificat sau nu în etapa finală a concursului.

În cadrul studiului cantitativ privind importanța relațiilor în obținerea performanțelor ei, nu am reușit să includ în cercetare trei grupe de juniori, două de la Clubul Școlar Sportiv numărul 6 din București deoarece antrenorul nu a fost de acord să chestionez sportivii fără acordul părinților și una din cadrul clubului Aqua Târgu Mureș, deoarece echipa se afla în cantonament de pregătire.

Astfel, din cauza acestor limite, nu s-a reușit cooptarea tuturor echipelor de copii și juniori la polo pe apă din România, rămânând un deficit de 40 de jucători.

Concluzii

Privind relația cu antrenorul

Atitudinea antrenorului are o influență asupra sportivelor în ceea ce privește modul în care se autoapreciază ca jucătoare în general și, în special, în echipa la care joacă. De asemenea, marginalizarea și izolarea pe care o pot resimți acestea din partea antrenorului influențează selecția și participarea la turneele de pregătire cu echipa națională de junioare.

În cazul jucătorilor de gen masculin, antrenorul pare să aibă o influență mai ridicată asupra juniorilor (14-19 ani) și aproape ne semnificativă în ceea ce privește categoria copiilor (12-13 ani). Atitudinea antrenorului pare să aibă un impact asupra modului de autoapreciere a adolescenților, în general, ca jucător de polo pe apă și a selecțiilor la echipa națională. Interesant este faptul că participarea cu lotul național la turneu de calificare pentru campionatul mondial este influențată de către antrenor.

Comportamentul antrenorului nu s-a dovedit a influența frecvența cu care sportivii participă la antrenamente, calificarea echipei la etapa națională, calificarea și participarea la campionatele europene, participarea la campionatele mondiale sau la obținerea unui rezultat important în jocul de polo pe apă, pe plan individual sau cu echipa.

Nu s-au putut identifica cei mai importanți predictorii ai probabilității ca jucătorii să practice și pe viitor un sport de performanță sau să influențeze participarea la activitățile sportive pentru beneficii personale.

Privind relația cu familia

Comportamentul membrilor familiei influențează obținerea unor rezultate importante în polo doar la categoria juniorilor. Astfel, cei care resimt o atitudine negativă din partea părinților vor practica un sport pentru beneficii personale, în timp ce suportul familial este asociat cu obținerea unei medalii la campionatul național.

Programul de pregătire este afectat de faptul că părinții le interzic sportivilor să participe la antrenamente din cauza rezultatelor școlare. Astfel, pentru a putea fi competitiv în sport, adolescenții trebuie în primul rând să nu neglijeze performanța școlară.

În cazul sportivelor, junioare sau senioare, părinții au un impact asupra posibilității de a face parte dintr-o echipă bună în etapa națională a campionatului. Astfel, obținerea unor rezultate notabile cu echipa este influențată de nivelul de implicare al părinților.

Predictorii cei mai importanți ai probabilității ca sportivii să se simtă buni sunt reprezentanții de interesul manifestat de membrii familiei față de rezultatele obținute și de încurajările pe care aceștia le primesc chiar și după o evoluție mai slabă.

Practicarea sportului de performanță, pe viitor, poate să depindă cel mai mult de încurajările și de sprijinul familiei în acest sens, începând cu planificarea concediului, în funcție de calendarul competițional.

Selecția la echipa națională poate să depindă foarte mult de încurajările părinților, de atitudinea negativă pe care o au aceștia, dar și de deciziile acestora de a-și planifica activitățile în funcție de competițiile copiilor.

Privind relația cu colegii de echipă

Atitudinea colegilor de echipă este semnificativă pentru sportivii care evoluează la categoria juniorilor. În ceea ce privesc copiii și juniorii sau seniorii, aportul acestora s-a dovedit a avea un impact mai scăzut. Astfel membrii echipei influențează frecvența cu care adolescenții participă la antrenamente, prezența mai scăzută fiind asociată cu marginalizarea sau izolarea pe care jucătorii o pot resimți din partea colectivului.

În ceea ce privește rezultatele obținute până în prezent în polo, o atitudine negativă din partea colegilor de echipă este asociată cu obținerea unor titluri individuale (cel mai tehnic jucător, cel mai bun portar, golgeterul competiției) sau cu practicarea poloului pentru beneficii personale, fără legătură cu performanța. Obținerea unei medalii la campionatul național a fost asociată cu inexistența sentimentului de marginalizare sau izolare din partea colegilor de echipă.

Selecția la echipa națională este dependentă de atitudinea colegilor de echipă în cazul juniorilor. Cei care resimt întotdeauna sau adesea o situație conflictuală cu membrii echipei nu au avut rezultate notabile, astfel încât să fie aleși pentru a reprezenta România.

Relațiile cu coechipierii sunt un factor important în calificarea echipei la faza națională a campionatului. Cei care nu au resimțit marginalizare sau izolare din partea colegilor, s-au calificat în etapa finală a concursului național.

Privind relația cu prietenii și colegii de clasă

Această relație reprezintă un impact mai ridicat sau mai scăzut la toate categoriile studiate. Copiii (12-13 ani) sunt influențați de comportamentul colegilor de clasă sau a prietenilor prin rezultatele pe care le-au avut cu echipa la care evoluează, la fazele zonale sau naționale ale campionatului. Sportivii care au resimțit întotdeauna sau adesea marginalizare sau izolare, au obținut rezultate mai slabe, comparativ cu cei care rareori sau niciodată au fost afectați de conduita prietenilor/colegilor de clasă.

În cazul juniorilor, colegii de clasă sau prietenii au o influență asupra: frecvenței cu care sportivii participă la antrenamente; rezultatelor obținute până în prezent în polo; participarea la campionatele europene și calificarea cu echipa națională la campionatele mondiale. O prezență mai scăzută au raportat-o cei care se simt întotdeauna marginalizați de către colegii sau prietenii de clasă. În ceea ce privește rezultatele obținute până în prezent, izolarea resimțită din partea colegiilor de clasă/prietenilor influențează practicarea unui sport pentru beneficii personale dar și pentru obținerea unor titluri individuale. Interesant este faptul că sportivii care au participat la campionatele europene și la calificarea pentru campionatele mondiale au resimțit adesea o marginalizare sau izolare din partea colegilor de clasă sau a prietenilor.

Atitudinea negativă pe care o resimt junioarele și senioarele, din partea prietenilor sau colegilor de clasă, influențează rezultatele obținute până în prezent în jocul de polo pe apă și calificarea cu echipa de club în etapa națională a campionatului. 61,1% dintre cele care niciodată nu au fost marginalizate au obținut o medalie la campionatul național, iar toate sportivele care au fost rareori izolate de către colegii de clasă sau prietenii practică sportul pentru beneficii personale.

Privind performanța sportivă

Analizând factorii care pot determina obținerea performanței sportive s-a observat că: frecvența cu care sportivul participă la antrenamente, selecția la echipa națională de juniori, selecția la o echipă de seniori, condițiile de pregătire și clubul la care jucătorul activează, rolul și poziția pe care acesta o ocupă în cadrul echipei sunt determinante pentru obținerea rezultatelor individuale sau colective în jocul de polo pe apă la copii și juniori, respectiv junioare și senioare.

Prezența sportivilor la antrenamente este influențată de rezultatele școlare. Jucătorii (42,2%) care din cauza antrenamentelor zilnice nu pot învăța suficient participă de mai mult de cinci ori pe săptămână la ședințele de pregătire.

Clubul la care evoluează și condițiile materiale oferite de acesta influențează frecvența cu care sportivii se antrenează. Echipele care beneficiază de poziții optime în bazin și care au o tradiție în istoria poloului juvenil, au o prezență ridicată în rândul sportivilor. Jucătorii care se pregătesc intens pot fi mai ușor selecționați la echipa națională de juniori și/sau la o echipă de seniori. Fetele sunt mai conștiincioase și participă mai des la antrenamente, în comparație cu băieții. Această implicare a sportivelor poate fi justificată în parte de faptul că polo-ul feminin este în dezvoltare, primul campionat național fiind organizat în anul 2012. La polul opus se află copiii, care participă mai rar la antrenamente.

Acest lucru este justificat în parte și de faptul că antrenorii sunt mai înțelegători cu ei și admit faptul că cei mici traversează o perioadă de acomodare la programul de pregătire și la regulile impuse.

Sportivii care su obținut unul dintre titlurile individuale (cel mai tehnic jucător și golgeterul competiției), ocupă poziții în cadrul echipei care îi avantajează. Centrii și interii stânga se află în această situație. De cele mai multe ori aceștia sunt și liderii din punct de vedere moral al echipei, sau căpitanul echipei.

CAPITOLUL 6: STUDIU EMPIRIC PRIVIND EVOLUȚIA REZULTATELOR, LA COPII ȘI JUNIORI, ÎN CADRUL CAMPIONATELOR NAȚIONALE DE POLO DIN ULTIMII ZECE ANI

Acest capitol își doreș te să urmărească analiza factorilor, care ar putea influenț a performanț a sportivă din cadrul unei echipe de polo pe apă, prin investigarea evoluției rezultatelor a trei generații de jucători (sportivii născuți în anii 1995, 1996 și 1997) de la categoria de copii (12-13 ani) până la juniori I (18-19 ani). De asemenea se vor examina diferențele dintre cluburile înscrise în campionatul național, în ultimii 10 ani, prin prisma rezultatelor obținute la fiecare categorie în parte.

În această etapă s-a utilizat metoda cercetării cantitative, tehnica analizei documentelor pe baza calendarelor competiționale publicate anual de Federația Română de Polo.

În cadrul acestei studiu au fost analizate 21 de echipe de polo, acestea reprezentând toate echipele care au participat la campionatele naționale între anii 2006-2015, la categoriile: copii, juniori III, II, I. Acestea sunt: Astra Arad, Astra Liceul cu Program Sportiv Arad, Amefa Arad, Crișul Oradea, Club Sportiv Municipal Oradea, Dinamo Oradea, Clubul Școlar Sportiv Viitorul Cluj-Napoca, Club Sportiv Municipal Cluj-Napoca, Club Sportiv Municipal Brașov, Torpi Târgu Mureș, Aqua Sport Târgu Mureș, Mini-Max Târgu Mureș, Triumf București, Steaua București, Dinamo București, Clubul Școlar Sportiv numărul 1 București, Clubul Școlar Sportiv numărul 3 București, Clubul Școlar Sportiv numărul 6 București, Colegiul Emil Racoviță București, Rapid București, Delfi București.

Analizând dezvoltarea jocului de polo pe apă, la nivelul copiilor și juniorilor, în România, studiind „Calendarul competițional”, o broșură tipărită de Federația Română de Polo pe Apă, am ajuns la următoarele concluzii:

Din punctul de vedere al analizei pe categorii observăm că nu există o strategie unitară pentru dezvoltarea performanței, investigând rezultatele obținute de către cluburile sportive (publice sau private) în ultimii 10 ani. Fiecare echipă ar trebui să treacă printr-un proces de învățare, care să le asigure sportivilor baza pentru dezvoltarea ulterioară a performanțelor, indiferent de omogenitatea jucătorilor. Acest lucru ar putea determina o anumită constanță în rezultatele obținute, dar de cele mai multe ori în campionatul nostru, echipele se bazează pe perfecționarea unor jucători care posedă calități la acel moment, neglijându-i pe alții. Singurele echipe care nu țin cont de acest principiu sunt cele din Oradea, care în decursul anilor au obținut performanțe constante.

Cluburile care au câștigat campionatul național au regresat la următoarele generații, cu o singură excepție: Crișul Oradea. Acest lucru se întâmplă datorită numărului mic de antrenori care se ocupă de pregătirea sportivilor. La echipele din Serbia, Croația și Ungaria, fiecare antrenor se ocupă de câte o echipă, staff-ul tehnic ajungând la zece antrenori numai la echipele de copii și juniori. La noi în țară, antrenorii sunt obligați să pregătească minimum două grupe, de obicei o generație competițională, juniori III, II sau I (14-19 ani) și o grupă de începători (8-13 ani).

Condițiile de pregătire și suportul financiar, asigurat prin implicarea factorilor locali de decizie și a părinților sunt foarte importanți în obținerea performanțelor sportive. Accesul la bazele materiale (bazine, săli de forță) este necesar pentru a obține rezultate. Odată stabilite condițiile de pregătire, un club cu pretenții are nevoie de mai mulți antrenori pentru a-i pregăti pe viitorii campioni. Foarte important este antrenorul de portari, care din păcate la cluburile din țară, cu excepția cluburilor orădene lipsește. Urmează turnee de pregătire, cantonamente și deplasările din campionatul național. Dacă ultima parte este asigurată de către club, meciurile amicale, în scopul pregătirii sportivilor și omogenizării grupului, sunt suportate de către părinți. În funcție de implicarea fiecărui antrenor, echipele pot cere ajutorul nutriționiștilor, a maseur-ilor, a kinetoterapeuților, a psihologilor, a preparatorilor fizici, sarcină care revine tot părinților. Observăm un parteneriat al cluburilor împreună cu părinții pentru obținerea rezultatelor sportive. Pentru o țară care declară că obiectivul principal la fiecare competiție majoră (campionate europene, mondiale sau jocuri olimpice) de juniori sau seniori este clasarea în primele opt echipe, este inadmisibil să nu există nici un club (de stat sau privat) care să pregătească sportivii științific, pentru obținerea înaltei performanțe. În ultimii ani se observă o creștere a performanțelor echipelor din București, bazate pe creșterea numărului de bazine, construindu-se trei bazine de polo, la Dinamo, Steaua și la CSS1.

Celelalte echipe au de asemenea condiții mai bune de pregătire deoarece acestea au renunțat la pozițiile pe care le dețineau la bazinele unde se făcea pregătire comună.

Dacă observă că nu au rezultate la copii și juniori III, echipele influente din București (Steaua, Dinamo) transferă jucători de la celelalte echipe. Așa se explică progresul acestora, dar și faptul că numărul echipelor care participă la fiecare categorie scade. Astfel, o echipă care nu are rezultate notabile la categoria copii și nici speranțe de îmbunătățire a acestora, preferă să-i vândă pe jucătorii cei mai buni, la celelalte echipe, bucureștene, desființând astfel generația în favoarea acelorora cu posibilități financiare mai bune.

Echipele de la categoria juniori I (18-19 ani), sunt cele care promovează cei mai buni jucători la seniori. Pentru a putea avea acces la cei mai buni jucători, cluburile de seniori încheie parteneriate cu unul sau cu mai multe cluburi de juniori, oferindu-le acestora anumite facilități. Astfel, adolescenții au condiții mai bune de pregătire și pot aspira la un viitor strălucit alături de una dintre echipele consacrate de seniori.

Concluzionând, putem afirma că factorii performanței în jocul de polo pe apă, la copii și juniori, sunt: existența unei strategii unitare pentru formarea tinerelor talente; suportul financiar și condițiile de pregătire; colaborarea cu echipele de seniori; continuitatea și un număr mai mare de antrenori.

CAPITOLUL 7: ASPECTE COMPLEMENTARE CALITATIVISTE PRIVIND PERFORMANȚA SPORTIVĂ ÎN JOCUL DE POLO PE APĂ SUB INFLUENȚA RELAȚIILOR INTERPERSONALE

În urma experienței mele ca antrenor de polo pe apă, a unor interviuri informale, realizate cu colegi, foști și actuali sportivi, și a observației participative, provenită din interiorul fenomenului, am identificat următoarele aspecte:

Echipele de polo care obțin rezultate, la nivelul seniorilor și al juniorilor, sunt în cadrul cluburilor cu tradiție sportivă. Tradiția creează o emulație de copii și părinți educați în sistemul sportiv. Copiii, viitorii practicanți ai acestui joc sunt aduși la bazin de către părinți, pentru a deveni campioni. Clubul oferă condițiile de pregătire, iar aceștia petrec mult timp împreună, plinându-se după regulile impuse de antrenori. Eventualele conflicte în cadrul echipei sunt aplanate de dorința comună și de motivația de a face performanță, iar acei copii care nu urmăresc acest lucru sunt îndreptați imediat spre un antrenor care nu se ocupă cu performanța, ci cu mișcarea pentru sănătate.

Familia exercită o presiune foarte mare pe sportivi, dar în același timp îi sprijină pentru a ajunge la performanțele pe care copiii le visează sau mai bine zis, rezultatele pe care părinții și le doresc, inoculându-le acest sistem de valori.

Copiii, prin performanța sportivă înțeleg că vor ajunge vedete, așa cum sunt ele prezentate greșit în media, în reviste sau la canalele de știri, niște rebeli cu personalitate, cu atitudine. În adolescență, unii dintre ei realizează că așteptările lor au fost diferite de rezultat, resemnându-se și întrebându-se dacă merită să continue acest sacrificiu pentru încă o medalie de campion național sau pentru încă o selecție la echipa națională. De cele mai multe ori jucătorii talentați aleg să renunțe la polo, chiar dacă au avut rezultate excelente, selecții la echipa națională sau participări la campionate europene sau mondiale.

Acest gen de sportiv este unul emotiv, care este afectat de comportamentul antrenorului, mai ales dacă acesta, exercită o presiune prea mare. Copilul participă cu plăcere la antrenamente, iar nivelul de prezență, este inițial influențat de modul în care copilul este perceput în cadrul grupului, contând părerile pe care le au colegii de echipă. În prima fază acest comportament al antrenorului și al colegilor de echipă îl pot determina pe sportiv să renunțe la sport. Ulterior familia este cel mai important factor, deoarece îi oferă suportul necesar pentru a continua activitatea, indiferent dacă copilul o va face pentru beneficiile personale sau pentru a obține performanța sportivă.

CAPITOLUL 8: CONCLUZII GENERALE

Modul principal prin care antrenorii pot influența viața sportivilor este propriul comportament. Comportamentul eficient al antrenorului, este acela care are ca rezultat performanța sportivă și rezultate pozitive psihologice ca abilitatea percepută, stima de sine și bucuria de a practica jocul de polo pe apă. Antrenorul influențează modul în care sportivii se apreciează în general, ca jucători de polo și în special, în cadrul echipei la care evoluează, printr-un comportament constructiv care stimulează succesul și dezvoltarea personală a jucătorilor. De asemenea, marginalizarea și izolarea pe care o pot resimți sportivele din partea antrenorului influențează selecția și participarea la turneele de pregătire cu echipa națională de junioari și junioare.

Antrenorul s-a dovedit a fi mult mai influent în cazul juniorilor (14-19 ani) deoarece utilizarea unui stil suportiv, a încurajărilor și a explicațiilor după ce survine o greșală duce la creșterea stimei de sine în rândul sportivilor. Acest fapt este similar cu cercetările anterioare

ale autorilor Weinberg și Gould (2007). În ceea ce privește categoria copiilor (12-13 ani) impactul asupra acestora este aproape nesemnificativ deoarece relația are nevoie de timp pentru a fi eficientă, iar familia deține un rol mai important la această vârstă. Wylleman (2001) identifică ca principală influență în perioada copilăriei, pe părinți, frați sau surori și pe colegii de echipă și prietenii.

Interesant este faptul că atitudinea negativă a antrenorului influențează participarea cu lotul național la turneu de calificare pentru campionatul mondial. Antrenorii cu percepții ireale (mai mari) în evaluarea: abilităților și capacităților sportivilor; suportului din partea părinților și a comunității, tind să fie mai încrezători și mai eficienți în motivarea atleților.

Există însă câteva motive pentru care antrenorii influențează negativ performanțele jucătorilor. Aceștia nu au continuitate în procesul de pregătire prin care trece o echipă, iar relațiile jucătorilor cu antrenorii nu sunt stabile și de lungă durată. Ca orice relație interpersonală, aceasta necesită o perioadă de cunoaștere și acomodare, iar faptul că schimbările apar la scurt timp după ce între jucători și antrenor s-a format încrederea reciprocă au ca efect diminuarea rezultatelor.

Analizând rezultatele obținute în această lucrare putem afirma că se pot distinge două tipuri de relații în ceea ce privește practicarea jocului de polo pe apă: acelea care au ca scop obținerea performanței sportive și relațiile care au ca scop simpla practicare pentru beneficii personale. Comportamentul membrilor familiei influențează obținerea unor rezultate importante în polo doar la categoria juniorilor. Astfel cei care resimt o atitudine negativă din partea părinților vor practica un sport pentru sănătate și dezvoltare fizică, în timp ce suportul familial este asociat cu obținerea unei medalii la campionatul național.

Familia influențează performanța sportivului prin suportul, așteptările și nivelul de implicare manifestat. Părinții sunt cei care le stabilesc în cea mai mare măsură copiilor programul de pregătire sportivă pentru că de foarte multe ori aceștia le interzic sportivilor să participe la antrenamente din cauza rezultatelor școlare sau pentru a avea grijă de un frate / soră mai mică. Astfel pentru a putea fi competitiv în sport, adolescenții trebuie în primul rând să nu neglijeze performanța școlară.

Selecția la echipa națională depinde de încurajările părinților, de atitudinea negativă pe care o au aceștia, dar și de deciziile acestora de a-și planifica activitățile în funcție de competițiile copiilor. În cazul sportivelor, junioare sau senioare, părinții au un impact asupra posibilității de a face parte dintr-o echipă bună în etapa națională a campionatului. Astfel obținerea unor rezultate notabile cu echipa este influențată de nivelul de implicare al părinților.

Interesul familiei față de rezultatele obținute, încurajările primite după o evoluție mai slabă, planificarea concediului în funcție de calendarul competițional și sprijinul acordat pentru practicarea pe viitor a sportului de performanță sunt factorii care influențează modul de autoapreciere a sportivilor sporindu-le acestora încrederea în capacitățile proprii.

Odată cu maturizarea copilului, importanța suportului parental se diminuează, în favoarea unor prieteni apropiați, care îi vor oferi suport emoțional, provocări emoționale și îi vor satisface nevoia de a fi ascultat (Rosenfeld, Richman și Hardy 1989).

Privind relația cu colegii de echipă atitudinea acestora este semnificativă pentru sportivii adolescenți. Comportamentul membrilor echipei influențează frecvența cu care jucătorii participă la antrenamente, rezultatele obținute până în prezent în jocul de polo, selecția la echipa națională și calificarea echipei la faza națională a campionatului.

Sportivii care se simt marginalizați sau izolați de către unul dintre coechipieri vor avea o prezență mai scăzută la antrenamente și vor practica poloul pentru beneficii personale. Interesant este că acei jucători care au câștigat unul dintre titlurile individuale (cel mai tehnic jucător, cel mai bun portar, golgeterul competiției) au experimentat sentimentul negativ din parte colegilor de echipă. În ceea ce privesc copii și junioarele sau senioarele, aportul acestora s-a dovedit a avea un impact mai scăzut.

Relațiile cu prietenii și colegii de clasă vor influența pozitiv performanța, dacă vor avea aceleași preocupări, dacă sunt și ei la rândul lor practicanți de polo sau al unui alt sport, și negative dacă nu sunt interesați de rezultatele pe care aceștia le obțin la competiții sau au preocupări foarte diferite.

Cel mai probabil se pot contura aici două categorii de jucători, cei care nu vor mai participa foarte des la antrenamente pentru ca se vor teme de eventualitatea că își vor pierde prietenii și vor prefera să rămână alături de ei, iar la polul opus sunt sportivii care vor fi mai implicați în programul de pregătire de teamă să nu se distanțeze de colegii de echipă.

CAPITOLUL 9: RECOMANDĂRI PRIVIND DEZVOLTAREA PERFORMANȚEI ÎN JOCUL DE POLO PE APĂ

În urma studierii literaturii de specialitate și analizării rezultatelor obținute din cele două cercetări, pentru amplificarea performanței în jocul de polo pe apă, la copii și juniori, pot recomanda următoarele:

Performanța sportivă este dependentă în primul rând de baza materială de care clubul dispune. Astfel creșterea gradului de implicare din partea autorităților locale pentru a oferi condiții mai bune de antrenament, coroborat cu implicare cluburilor pentru atragerea sponsorilor extrabugetari vor avea efecte pozitive asupra rezultatelor obținute. În al doilea rând este nevoie de o continuitate a antrenorilor în pregătirea eficientă a unei echipe. Sunt foarte puțini cei care lucrează cu o singură grupă, majoritate fiind obligați să antreneze două sau chiar trei grupe.

Implicarea cluburilor în perfecționarea continuă a antrenorilor atât din punct de vedere sportiv, dar și din punct de vedere psihosocial. Antrenorii pot fi incluși într-un program de pregătire, realizat de specialiști în domeniu având următoarele obiective:

- conștientizarea importanței pentru sportiv și pentru performanța acestuia a relațiilor interpersonale;
- adaptarea comportamentului în funcție de situațiile specifice care pot apărea în timpul pregătirii sau a competițiilor;
- îmbunătățirea relațiilor cu familia și evaluarea corectă a gradului de implicare, a atitudinii și a așteptărilor;

Cercetări viitoare:

Viitoarele cercetări în acest domeniu ar trebui să se concentreze asupra următoarelor aspecte: identificarea modului în care pot fi îmbunătățite relațiile sportivilor cu antrenorul, familia, cu colegii de echipă și cu prietenii sau colegii de clasă prin practicarea unui sport de performanță; determinarea măsurii în care copiii sunt afectați de lipsa de implicare a familiei, a prietenilor și a altor persoane semnificative din viața lor, în activitatea pe care o au; determinarea numărului de sportivi promovați la echipele naționale de juniori, determinarea numărului de sportivi care au fost selecționați la echipa națională de seniori.

BIBLIOGRAFIE

1. Abraldes, J. A., Ferragut, C., Rodríguez, N., Alcaraz, P. E., Vila, H., (2011). *Throwing velocity in elite water polo from different areas of the swimming pool*. Portuguese Journal of Sport Sciences, vol. 11, nr.2 , pag. 41-44;
2. Abraldes, J.A., Vila, H., Ferragut, C., Rodríguez, N., Fernandes, R., (2012). *Throwing Velocity and Efficacy During Water Polo Matches*, The Open Sports Science Journal vol. 5, pag. 141-145;
3. Alacaraz, P., E., Abraldes, J., A., Ferragut, C., Vila, H., Rodriguez, N., Argudo, F., M., (2012). *Relationship between charactersitics of water polo players and efficacy indices*. Journal of Strength and Conditioning Research vol. 26, nr. 7, pag. 1852-1857;
4. Alderman, R.B., (1970). *A socio-psychological assesment of attitude towards physical activity towards in champion athletes*. Research Quarterly, nr. 41, pag. 1-9;
5. Aleksandrovic, M., Georgiev, G., Okicic, T., Madic, D., Malezanov, N., (2007). *Basic motor skills structure in 12 year old water polo players and non-sportsmen*. Serbian Journal of Sport Sciences, vol. 1, nr. 3, pag. 79-88;
6. Aleksandrovic, M., Naumovski, A., Radovanovic, D., Georgiev, G., Popovski, D., (2007). *The influence of basic motor abilities and anthropometric measures on the specific motor akills of talented water polo players*. Facta Universitatis, Series: Physical Education and Sport, vol. 5, nr.1, pag. 65-74;
7. Aleksandrovic, M., Radovanovic, D., Okicic, T., Madic, D., Georgiev, G., (2011). *Functional abilities as a predictor of specific motor skills of young water polo players*. Journal of Human Kinetics, vol. 29, pag. 123-132;
8. Ames, C. (1992). *Achievement goals, motivational climate, and motivational processes*. In G. C. Roberts (Ed.), *Motivation in sport and exercise* (pp. 161-176).Champaign, IL: Human Kinetics.
9. Amorose, A.J., și Anderson-Butcher, D., (2007). *Autonomy-Supportive Coaching and Self-Determined Motivation in High School and College Athletes: A Test of Self-Determination Theory*. Psychology of Sport & Exercise, vol. 8, nr.5, pag. 654-670;
10. Amorose, A.J., și Weiss, M.R., (1998). *Coaching Feedback as a Source of Information about Perceptions of Ability: A Developmental Examination*. Journal of Sport & Exercise Psychology, nr. 20, pag. 395-420;
11. Anderson, J.C., Funk, J.B., Elliott, R., & Smith, P.H. (2003). *Parental support and pressure and children's extracurricular activities: Relashionships with amount of*

- involvement and affective experience of participation.* Journal of Applied Development Psychology, nr.24, pag. 241-258;
12. Anderson, J.C., Funk, J.B., Elliott, R., & Smith, P.H. (2003). *Parental support and pressure and children's extracurricular activities: Relationships with amount of involvement and affective experience of participation.* Journal of Applied Development Psychology, nr.24, pag. 241-258;
 13. Anderssen, N., & Wold, B. (1992). Parental and peer influences on leisure-time physical activity in young adolescents. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 63, 341–348. Balaguer, Duda, Atienza, și Mayo, 2002;
 14. Argudo, F.M., Arias, J.L., Ruiz, E., (2011). *Efectos de tener la primera posesión del balón sobre el marcador en waterpolo.* Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y el Deporte vol. 11, nr. 44, pag. 738-748;
 15. Argudo, F.M., Arias, J.L., Ruiz, E., (2011). *Efectos de tener la primera posesión del balón sobre el marcador parcial y final en los Campeonatos del Mundo de Waterpolo de 2005 y 2007.* Apuntes. Educación Física y Deportes, vol. 106, nr. 4, pag. 54-61;
 16. Argudo, F.M., Roque, J.I.A., Marín, P.G., Lara, E.R., (2007). *Influence of the efficacy values in counterattack and defensive adjustment on the condition of winner and loser in male and female water polo.* International Journal of Performance Analysis in Sport, vol. 7, pag. 81-91;
 17. Armstrong, T., Bauman, A., Davies, J. (2000). *Physical activity patterns of Australian adults: Results of the 1999 national physical activity survey.* Canberra: Australian Institute of Health and Welfare;
 18. Babkes, M. L., & Weiss, M. R. (1999). *Parental influences on children's cognitive and affective responses to competitive soccer participation.* Pediatric Exercise Science, vol. nr. 11, pag. 44-62;
 19. Baker, J., și Cote, J., (2003). *Sport-Specific Practice and the Development of Expert Decision-Making in Team Ball Sports.* Journal of Applied Sport Psychology, nr. 15, pag. 12-25;
 20. Balyi, I., (2001). *Sport System Building and Long-term Athlete Development in British Columbia.* Canada: SportsMed BC;
 21. Balyi, I., și Hamilton, A., (2004). *Long-Term Athlete Development: Trainability in Childhood and Adolescence. Windows of Opportunity. Optimal Trainability.* Victoria: National Coaching Institute British Columbia & Advanced Training and Performance Ltd;

22. Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall;
23. Baramenti, E., și Platanou, T., (2010). *Description of the anthropometric characteristics of elite female water polo players according to competitive level and playing position*. International Journal of Fitness, vol. 6, nr. 2, pag. 11-18;
24. Baumrind, D., (1973). *The development of instrumental competence through socialization*. In A. Pick (Eds.), Minnesota Symposium on Child Psychology (pag. 3-46). Minneapolis: University of Minnesota Press;
25. Baxter-Jones, A.D., și Maffulli, N., (2003). *Parental influence on sport participation in elite young athletes*. Journal of Sports Medicine and Physical Fitness, vol. 43, nr. 2, pag. 250-255;
26. Bergmann, D.S., (2000). *Coaches, Ethics and Autonomy*. Sport, Education and Society, vol. 5, nr. 2, pag. 147-162;
27. Berndt, T. J., și Ladd, G. W. (1989). *Peer relationships in child development*. New York: Wiley;
28. Berndt, T.J., și Perry, B., (1986). *Children's perceptions of friendships as supportive relationships*. Developmental Psychology, nr. 5, pag. 640-648;
29. Berndt, T.J. (1989). *Obtaining support from friends during childhood and adolescence*. In D. Belle (Ed.), Children's social networks and social supports (pag. 308-331). New York: Wiley;
30. Berndt, T.J., Hawkins, J.A., și Jiao, Z. (1999). *Influences of friends and friendships on adjustment to junior high school*. Merrill-Palmer Quarterly, nr. 45, pag. 13-41;
31. Black, S.J., și Weiss, M.R., (1992). *The relationship among perceived behaviour, perception of ability and motivation in competitive age-group swimmers*. Journal of Sport and Exercise Psychology, nr. 14, pag. 309-325;
32. Bloom G.A., Loughhead T.M., și Newin J., (2008). *Team building for youth sport*. JOPERD, vol. 79, nr. 9, pag. 44-47;
33. Bloom, B. S. (1985). *Developing talent in young people*. New York: Ballantine;
34. Bompa, T.O, (2003). *Totul despre pregătirea tinerilor campioni*. Ed. Ex Ponto, Constanța;
35. Bompa, T.O, (2008), *Teoria și metodologia antrenamentului: Periodizarea*. Editura Tana;
36. Brackendridge, C., (2001). *Spoilsports: Understanding and preventing sexual exploitation in sport*. New York, NY: Routledge;

37. Bratusa, Z., Matkovic, I., Dopsaj, M., (2002). *Model characteristics of water polo player`s activities in vertical position during game*. In IX Symposium of Biomechanics and Medicine in Swimming, (pp. 481-486), Saint Etienne: France;
38. Brustad, R. I., (1996b). *Attraction to physical activity in urban schoolchildren: Parent socialization and gender influences*. Research Quarterly for Exercise and Sport, nr. 67, pag. 316-323;
39. Brustad, R. J., (1988). *Affective outcomes in competitive youth sport: The influence of intrapersonal and socialization factors*. Journal of Sport & Exercise Psychology, nr. 10, pag. 307-321;
40. Brustad, R. J., (1992). *Integrating socialization influences into the study of children's motivation in sport*. Journal of Sport & Exercise Psychology, nr. 14, pag. 59-77;
41. Brustad, R. J., (1993). *Who will go out and play? Parental and psychological influences on children's attraction to physical activity*. Pediatric Exercise Science, nr. 5, pag. 210-233;
42. Brustad, R. J., Babkes, M. L., și Smith, A. L., (2001). *Youth in sport: Psychological considerations*. In R. N. Singer, H. A. Hausenblas, & C. M. Janelle (Eds.), Handbook of sport psychology, vol. 2, pag. 604–635. New York: John Wiley & Sons. Brustad, 1988;
43. Brustad, R., Babkes, M., și Smith, A., (2001). *Youth in sport: Psychological considerations*. In Singer R., Hausenblas H. & Janelle C. (Eds.), *Handbook of sport psychology* (pag. 604-635). New York: Wiley;
44. Bukowski, W. M., și Hoza, B., (1989). *Popularity and friendship: Issues in theory, measurement, and outcome*. In T. J. Berndt, & G.W. Ladd (Eds.), Peer relationships in child development (pag. 15–45). New York: John Wiley & Sons;
45. Byrne, J., (1999). *Health, wealth and honesty: perceptions of self-esteem in primary aged children*. Health Education, vol. 99, nr. 3, pag. 95-102;
46. Canossa, S., Garganta, J., Argudo, F., Fernandes, R., (2009). *Tactical and tehcnical performance indicators in elite waterpolo*. Brazilian Journal of Biomotricity, vol. 3, nr. 3, pag. 209-219;
47. Carroll, B., și Loumidis, J., (2001). *Children's perceived competence and enjoyment in physical education and physical activity outside school*. European Physical Education Review, vol. 7, nr. 1, pag. 24-43;

48. Carron, A.V., și Bennett, B.B., (1977). *Compatibility in the coach-athlete dyad*. Research Quarterly, nr. 48, pag. 671-679;
49. Cauce, A. M., Mason, C., Gonzales, N., Hiraga, Y., și Liu, G. (1994). *Social support during adolescence: Methodological and theoretical considerations*. In Nestman, F., and Hurrelmann, K. (eds.), *Social Networks and Social Support in Childhood and Adolescence*, Walter de Gruyter, Berlin, pag. 89–108;
50. Chelladurai P., și Trail G., (2001). *Styles of decision-making in coaching*. In J.M. Williams (Ed.), *Applied sport psychology: Personal growth to peak performance* (4th ed., pag. 107-129). Mountain View, CA: Mayfield;
51. Chelladurai, P., (1978). *A multidimensional model of leadership*. Unpublished doctoral dissertation. University of Waterloo, Waterloo, Ontario;
52. Chelladurai, P., (1984). *Discrepancy between preferences and perceptions of leadership behavior and satisfaction of athletes in varying sports*. Journal of Sport Psychology, nr. 6, pag. 27-41;
53. Chelladurai, P., (1990). *Coach leadership: a review*. International Journal of Sport Psychology, nr. 21, pag. 328-354;
54. Chelladurai, P., (1993). *Leadership*. In R. N. Singer, M. Murphey, & L. K. Tennant (Eds.), *Handbook of research on sport psychology*, pag. 647–671, New York: Macmillan;
55. Chelladurai, P., și Saleh S.D., (1980). *Dimensions of leader behaviour in sport: Development of a leader behaviour in sports. Development of a leadership scale*. Journal of Sport Psychology. nr. 2, pag. 34-35;
56. Coakley, J., (1993). *Sport and socialization*. Exercise and Sport Science Review, nr. 21, pag. 169-200;
57. Coakley, J.J., (1997). *Sport in society: Issues & controversies*. New-York: McGraw-Hill;
58. Coie, J.D., și Cillessen, A.H.N. (1993). *Peer rejection: Origins and effects on children's development*. Current Directions, nr. 2, pag. 89-92;
59. Colantonio, E., Barros, R.V., Kiss A.P.D.M., (2003). *Oxygen uptake during wingate tests for arms and legs in swimmers and water polo players*. Revista Brasileira de Medicina do Esporte, vol. 9, nr. 3;
60. Colville, J.M., Markman, B.S., (1999). *Competitive water polo: upper extremity injuries*. Clinics in Sports Medicine, vol. 18, nr. 2, pag. 305-312;

61. Cope, E.J., Bailey, R., și Pearce, G., (2013). *Why do children take part in, and remain involved in sport? A literature review and discussion of implications for sports coaches.* International Journal of Coaching Science vol. 7, nr. 1, pag. 55-74;
62. Cote, J., (1999). The influence of the family in the development of talent in sport. *The Sport Psychologist*, nr. 13, pag. 395-417;
63. Côté, J., și Fraser-Thomas, J., (2007). Youth involvement in sport. In P. Crocker (Ed.), *Introduction to sport psychology: A Canadian perspective* (pag.266-294)..Toronto: Pearson Prentice Hall;
64. Côté, J., și Hay, J., (2002). *Family influences on youth sport performance and participation.* In J. M. Silva and D. Stevens (Eds.), *Psychological foundations of sport* (pag. 503-519). Boston, MA: Allyn & Bacon;
65. Cote, J., și Sedgwick, W., (1996). *Family dynamics and talented adolescents.* Paper presented at the meeting Association for the Advanced of Applied Sport Psychology, Williamsburg, Virginia;
66. Cox, G.R., Broad, E.M., Riley, M.D., și Burke, L.M., (2002). *Body mass changes and voluntary fluid intakes of elite level water polo players and swimmers.* *Journal of Science and Medicine in Sport*, vol. 5, nr. 3, pag. 183-193;
67. Csikszentmihalyi, Rathunde, și Whalen, (1993). *Talented teenagers: Toward a theory of optimal matching.* In B.R. Sarason, I.G. Sarason & G.R. Pierce (Eds), *Social support: An interactional view*, pag. 319-366, New-York, Wiley;
68. Deci, E. L., și Ryan, R. M. (2000). *The “what” and “why” of goal pursuit: human needs and the self-determination of behavior.* *Psychological Inquiry*, 11, 227e268;
69. Deci, E.L. și Ryan, R.M., (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior.* New York: Plenum Press;
70. Diaconescu, R., (2009). *Metodică pentru polo.* Federația Română de Polo pe Apă, București;
71. Dithurbide, L., și Feltz, D.L., (2011). *Self-efficacy and collective efficacy.* In: Tenenbaum G., R.C. Eklund, A. Kamata. *Measurement in sport and exercise psychology*, pag. 251–263;
72. Donohue, B., Miller, A., Crammer, L., Cross, C., și Covassin, T., (2007). *A standardized method of assessing sport specific problems in the relationships of athletes with their coaches, teammates, family, and peers.* *Journal of Sport Behavior*, vol. 30, nr. 4, pag. 375-397;

73. Drăgan, I., (1989), *Selecția și orientarea medico-sportivă*. Editura Sport-Turism;
74. Dragnea, A., (1996), *Teoria antrenamentului sportiv*. Editura Didactică și Pedagogică, București;
75. Duda, J.L., (2001). *Achievement goal research in sport: Pushing the boundaries and clarifying some misunderstandings*. In G.C. Roberts (Ed.), *Advances in motivation in sport and exercise*, pag. 129-182, Champaign, IL: Human Kinetics;
76. Duncan, M.J., Woodfield, L.A., Al-Nakeeb, Y. și Nevill, A.M. (2002). *The relationship between parent's and children's physical activity*. *Journal of Sports Sciences*, nr. 20, pag. 35-36;
77. Duncan, S. C. (1993). The role of cognitive appraisal and friendship provisions in adolescents' affect and motivation toward activity in physical education. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, nr. 64, pag. 314–323;
78. Eccles, J.S. (1993). *School and family effects of the ontogeny of children's interests, self-perception, and activity choice*. In J. Jacobs (Ed.), *Nebraska Symposium on Motivation, 1992: Developmental perspectives on motivation* (pp. 145-208) Lincoln, NE: University of Nebraska Press;
79. Eccles, J.S., Freedman-Doan, C.R., Arberton, A., Yoon, K.S., Harold, R.D. și Wigfield, A. (2000). *Parents hold the key to the land of opportunity*. Manuscript in preparation;
80. Enomoto, I., Takahashi, M., Komori, Y., Minami, T., Fujimoto, H., Saito, M., Suzuki, S., Takahashi, J., și Suga, M., (2003), *A notational match analysis of the 2001 women's water polo world championships*. *Proceeding of Biomechanics and Medicine in Swimming IX*, Saint-Etienne, University of Saint Etienne. Ed: Chatard, J.C. pag. 487-492;
81. Epuran, M., Holdevici, I., și Tonița, F., (2008). *Psihologia sportului de performanță. Teorie și practică*, Ed. a II-a rev., București: FEST 2008;
82. Ericsson, K.A., și Charness, N., (1994) *Expert performance: It's structure and acquisition*. *American Psychologist*, vol. 49, nr. 8, pag. 725-747;
83. Ericsson, K.A., (1996). *The acquisition of expert performance: An introduction to some of the issues*. In *The Road to Excellence: The Acquisition of Expert Performance in the Arts and Sciences, Sports, and Games.*, K. A. Ericsson, ed. Mahwah, NJ: Erlbaum, pag. 1-50;

84. Ericsson, K.A., Krampe, R.T., și Tesch-Römer, C., (1993). *The role of deliberate practice in the acquisition of expert performance*. *Psychological Review*, nr. 100, pag. 363-406;
85. Escalante, Y., Saavedra, J.M., Tella, V., Mansilla, M., García-Hermoso A., și Dominguez, A.M., (2012), *Water polo game-related statistics in Women's International Championships: Differences and discriminatory power*. *Journal of Sports Science and Medicine* nr. 11, pag. 475-482;
86. Etzbach, M.E., (2000). *Physical activity motivation of adolescents: An impression management perspective*. Unpublished Master's thesis, Purdue University, West Lafayette, IN;
87. Ewing, M. E., și Seefeldt, V. (1996). *Patterns of participation and attrition in American agency-sponsored youth sports*. In F., L., Smoll și Smith (Eds.), *Children and youth sport: A biopsychosocial perspective* (pag. 31-45) Madison, WI: Brown and Bechmark;
88. Falk, G., și Falk, U. (2005). *Youth Culture and the Generation Gap*. New York: Algora Publishing;
89. Fegley, S., Dupree, D., și Beale Spencer, M. (2008). *Child Development* (p. 505-508), în Darity Jr., W.A. (Ed.) *International Encyclopedia of the Social Sciences*, vol. 1, Detroit: Macmillan;
90. Feltz, D.L., Chase, M.A., Moritz, S.E., & Sullivan, P.J. (1999). *A conceptual model of coaching efficacy: Preliminary investigation and instrument development*. *Journal of Educational Psychology*, nr.91, pag. 765–776;
91. Ferragut, C., Abrales, J.A., Vila, H. , Rodríguez, N, Argudo, F.M., and Fernandes, R.J., 2011, *Anthropometry and Throwing Velocity in Elite Water Polo by Specific Playing Positions*, *Journal of Human Kinetics*, Vol. 27, pag. 31-44;
92. Franic, M., Ivlovic, A., și Rudic, R., (2007). *Injuries in Water Polo*. *Croat Med Journal*, Nr. 48, pag. 281-288;
93. Frederick, C.M., și Ryan, R.M., (1995). *Self-determination in sport: A review using cognitive evaluation theory*. *International Journal of Sport Psychology*, nr. 26, pag. 5-23;
94. Fredricks, J.A., și Eccles, J.S., (2004). *Parental influences on youth involvement in sports*. In M. Weiss(Ed.), *Developmental Sport and Exercise Psychology: A Lifespan Perspective*. Morgantown, WV: Fitness Information Technology;

95. Fry, M.D., și Duda, J.L., (1997). *A developmental examination of children's understanding of effort and ability in the physical and academic domains*. Research Quarterly for Sport and Exercise, nr. 68, pag. 331–344;
96. Garcia Marin, P., Argudo Iturriaga, F.M., și Alonso Roque, J.I., (2012), *Waterpolo: Tactical gaming systems simple temporary numerical inequality to own*. Movimiento humano, Num. 3, pp. 45-49.
97. Gardner D.E., Shields D.L., Bredemeier B.J., și Bostrom A., (1996). *The relationship between perceived coaching behaviours and team cohesion among baseball and softball players*. The Sport Psychologist, nr. 10, pag. 367-381;
98. Gifford-Smith, M.E., și Brownell, C.A., (2003). *Childhood peer relationships: social acceptance, friendships, and peer networks*. Journal of School Psychology, nr. 41, pag. 235–284;
99. Gould, D., Chung, Y., Smth, P. și White, J., (2002). *Coaching life skills: high school coaches views*. Unpublished manuscript;
100. Gould, D., Dieffenbach, K. și Moffett, A., (2002). *Psychological Characteristics and Their Development in Olympic Champions*. Journal of Applied Sport Psychology, vol. 14, no. 3, pag. 172-204;
101. Gould, D., Eklund, R., Petlichkoff, L., Peterson, K., și Bump, L., (1991). *Psychological predictors of state anxiety and performance in age-group wrestlers*. Pediatric Exercise Science, nr. 3, pag. 198-208;
102. Gould, D., Feltz, D., și Weiss M.P., (1985). *Reasons for attribution in competitive youth swimming*. Journal of Sport Behavior, nr. 5, pag. 155-165;
103. Gould, D., Lauer, L., Rolo, C., Jannes, C. și Pennisi, N. (2008). *The role of parents in tennis success: focus group interviews with junior coaches*. The Sport Psychologist, nr. 22, pag. 18-37;
104. Gould, D., Wilson, C., Tuffey, S., și Lochbaum, M., (1993). *Stress and the young athlete: The child's perspective*. Pediatric Exercise Science, nr. 5, pag. 286-297;
105. Green, C. B. & Chalip, L. (1998). *Antecedents and consequences of parental purchase decision involvement in youth sport*. Leisure Sciences, nr. 20, pag. 95-109;
106. Greendorfer, S., (1993). *Gender role stereotypes and early childhood socialization*. In G.L. Cohen (Ed.), *Women in Sport: Issues and controversies*, pag. 3–14, Newbury Park, CA: Sage;

107. Greendorfer, S. L. (1977). *Role of socializing agents in female sport involvement*. Research Quarterly, nr. 48, pag. 304-310;
108. Greendorfer, S.L., Lewko, J.H. și Rosengren, K.S., (1996). *Family influence in sport socialization: Sociocultural perspectives*. In F. Smoll and R. Smith (Eds.), *Children and youth in sport* (pag. 89-111). Dubuque, IA: Brown and Benchmark;
109. Hampson, R., și Jowett, S., (2012). *Effects of coach leadership and coach-athlete relationship on collective efficacy*. Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports (Online Version of Record published before inclusion in an issue);
110. Harter, S., (1978). *Effectance motivation reconsidered: toward a developmental model*. Human Development, nr. 1, pag. 34-64;
111. Harter, S., (1988). *Causes, correlates and the functional role of global self worth: A life-span perspective*. In J. Kolligan & R. Sternberg (Eds.), *Perception of competence and incompetence across the life-span*, New Haven, CT: Yale Univ. Press;
112. Harter, S., (1999). *The construction of the self: A developmental perspective*. New York: Guilford;
113. Hartup, W.W., (1989). *Behavioral manifestations of friendships*. In T. J. Berndt & G. W. Ladd (Eds.), *Peer relationships in child development* (pag. 46 – 70). New York: Wiley;
114. Hartup, W.W., (1996). *The company they keep: Friendships and their developmental significance*. Child Development, nr. 67, pag. 1–13;
115. Hartup, W.W., (1999). *Constraints on peer socialization: Let me count the ways*. Merrill-Palmer Quarterly, nr. 45, pag. 172-183;
116. Hatzigeorgiadis, A., Theodorakis, Y., și Zourbanos, N., (2004). *Self-Talk in the swimming pool: The effects of self-talk on thought content and performance on water polo tasks*. Journal of Applied Sport Psychology, vol. 16, pag. 138-150;
117. Hay, A., (1992). *Adequacy in and predilection for physical activity in children*. Clinical Journal of Sports Medicine, nr. 2, pag. 192-201;
118. Hedstrom R., și Gould D., (2004). *Research in Youth Sports: Critical Issues Status - The role of the parents in children's sports*. Institute for study of youth sport;
119. Hellstedt, J. (1995). *Invisible players: A family system model*. In S. M. Murphy, *Sport Psychology Interventions* (pag. 117-146). Champaign, IL: Human Kinetics.
120. Hellstedt, J.C., (1987). *The coach-parent-athlete relation*. The Sport Psychologist, nr. 1, pag. 151-160;

121. Hellstedt, J.C., (1988). *Early adolescent perceptions of parental pressure in the sport environment*. Journal of Sport Behavior, nr. 13, pag. 135-144;
122. Helsen, W.F., Winckel, J.V., și A. Williams, M., (2000). *The relative age effect in youth soccer across Europe*. Journal of Sports Sciences 2005; vol. 23, nr. 6, pag. 629 – 636;
123. Hirschhorn, D.K., și Loughead T.O., (2000). *Parental impact on youth participation in sport: The physical educator's role*. The Journal of Physical Education, Recreation and Dance, nr. 71, pag. 26-29;
124. Hollembeak, J., și Amorose, A., (2005). *Perceived coaching behaviors and college athletes' intrinsic motivation: A test of self-determination theory*. Journal of Applied Sport Psychology, nr. 17, pag. 20–36;
125. Horn, T.S., și Hasbrook, C.A., (1986). *Informational components influencing children's perceptions of their physical competence*. In M. Weiss, & D. Gould (Eds.), Sport for children and youth: Proceedings of the 1984 Olympic scientific congress (pag. 81–88). Champaign, IL: Human Kinetics.;
126. Horn, T. S., & Weiss, M. R. (1991). *A developmental analysis of children's self-ability judgments in the physical domain*. Pediatric Exercise Science, nr. 3, pag 310–326.
127. Horn, T.S. & Hasbrook, C.A. (1986). *Informational components influencing children's perceptions of their physical competence*. In M. R. Weiss & D. Gould (Eds.), *Sport for children and youths* (pag. 81-88);
128. Horn, T.S., (1985). *Coach's feedback and changes in children's perception of their psychological competence*. Journal of Education Psychology, nr. 77, pag. 174-186;
129. Horn, T.S., (2002). *Coaching effectiveness in the sport domain*. In T.S. Horn (Ed.), *Advances in sport psychology*, pag. 309–354, Champaign, IL: Human Kinetics;
130. Hoyle, R.H., și Leff, S.S., (1997). *The role of parental involvement in youth sport participation and performance*. Adolescence, nr. 32, pag. 233-245;
131. Hraste, M., Dizdar, D., și Trninic, V., (2008). *Experts opinion about system of the performance evaluation criteria weightes per positions in the water polo game*. Coll. Antropol. vol. 32, nr. 3, pag. 851-861;
132. Jellineck, M. și Durant, S. (2004). *Parents and sports: Too much of good thing?* Contemporary Pediatrics, vol. 21, no.9, pp. 17-20;
133. Johnson, J.A., (2007). *Dictionarul Blackwell de Sociologie*. Ed. Humanitas, Bucuresti;

134. Jowett S., (2003). *When the honeymoon is over: A case study of a coach-athlete relationship in crisis*. *The Sport Psychologist*, nr. 17, pag. 444-460;
135. Jowett S., Cockrill I.M., (2003). *Olympic medalist's perspective of the athlete/coach relationships*. *Psychology of Sport and Exercise*, nr. 4, pag. 313-331;
136. Jowett, S. și Meek, G.A., (2000). *The Coach-Athlete Relationship in Married Couples: An Exploratory Content Analysis*. *The Sport Psychologist*, nr. 14, pag. 157-175;
137. Jowett, S. și Ntoumanis, N., (2003). *The Coach-Athlete Relationship Questionnaire (CART-Q): Development and Initial Validation*. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, nr. 14, pag. 245-257;
138. Jowett, S., (2008a). *Moderators and mediators of the association between the coach-athlete relationship and physical self-concept*. *International Journal of Coaching Science*, nr. 2, pag. 43-62;
139. Jowett, S., și Chaundy, V., (2004). *An investigation into the impact of coach leadership and coach-athlete relationship on group cohesion*. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*, nr. 8, pag. 302–311;
140. Jowett, S., și Cockrill, I.M., (2002). *Incompatibility in the coach-athlete relationship*. In I.M. Cockerill (Ed.), *Solutions in sport psychology*, pag. 16-31, London: Thomson Learning;
141. Kamm, R.L., (1998). *A developmental and psychoeducational approach to reducing conflict and abuse in Little League and youth sports*. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America*, nr. 7, pag. 891-918;
142. Keegan, R.J., Harwood, C.G., Spray, C.M., și Lavallee, D.E., (2009). *A qualitative investigation exploring the motivational climate in early-career sports participants: coach, parent and peer influences on sport motivation*. *Psychology of Sport and Exercise*, nr. 10, pag. 361-372;
143. Kenow, L.J., și Williams, J.M., (1992). *Relationship between anxiety, self-confidence, and the evaluation of coaching behaviors*. *The Sport Psychologist*, nr. 6, pag. 344-357;
144. Kent, A., și Sullivan, P.J., (2003). *Coaching efficacy as a predictor of university coach's commitment*. *International Sports Journal*, nr. 7, pag. 78–88;
145. Kidman, L., McKenzie A. și McKenzie B. (1999). *The nature and target of parent's comments during youth sport competition*. *Journal of Sport Behavior*, vol. 22, no.1, pp. 54-68;

146. Kimiecik, JC, Horn, TS, și Shurin, CS., (1996). *Relationships among children's beliefs, perceptions of their parent's beliefs, and their moderate-to-vigorous physical activity*. Reserch Quaterly for Exercise and Sport. vol. 67, nr. 3, pag. 324-336;
147. Kioumourtzoglou, E., Kourtessis, T., Michalopoulou, M., și Derri, V., (1998). *Differences in several perceptual abilities between experts and novices in basketball, volleyball and water polo*. Perceptual and Motor Skills, vol. 86, nr. 3, pag. 899-912;
148. Kirk, D., (2005). Physical education, youth sport and lifelong participation: the importance of early learning experiences..*European Physical Education Review*, vol. 11, nr. 3, pag. 239-255;
149. Kirk, D., Carlson, T., O'Connor, A., Burke, P., Davis, K., și Glover, S., (1997). The economic on impact on families of children's participation in junior sport. The Australian Journal of Science and Medicine in Sport, vol. 29, nr. 2, pag. 27-33;
150. Klein, D.M. și White, J.M, (1996). *Family theories: An introduction*. Thousand Oaks, CA: Sage, 1996;
151. Klint, K.A., și Weiss, M.R., (1987). *Perceived competence and motives for participating in youth sports: A test of Harter's competence motivation theory*. Journal of Sport Psychology, nr. 9, pag. 55-65;
152. Kondri M., Uljevi O., Gabrilo G., Konti D., Sekuli D., (2012). *General anthropometric and specific physical fitness profile of high-level junior water polo players*. Journal of Human Kinetics, nr. 32, pag. 157-165;
153. Kunesh, M.A., Hasbrook, C.A., și Lewthwaite, R., (1992). *Physical activity socialization: Peer interactions and affective responses among a sample of sixth grade girls*. Sociology of Sport Journal, nr. 9, pag. 385-396;
154. Ladd, G. W., Kochenderfer, B. J., și Coleman, C. C. (1996). *Friendship quality as a predictor of young children's early school adjustment*. Child Development, nr. 58. Pag. 1168-1189;
155. Laursen, B., (1996). *Closeness and conflict in adolescent peer relationships: Interdependence with friends and romantic parents*. In W.M. Bukowski, A.F. Newcombe, și W.W. Hartup (Eds.), *The company they keep: Friendships in childhood and adolescence*, pag. 186-212, Cambridge, England: Cambridge University Press;
156. Lavallee, D., Kremer, J., Moran, A.P., și Williams, M., (2004). *Sport Psychology Contemporary Themes*. Palgrave MacMillan;
157. Leff, S.S., și Hoyle, R.H., (1995). *Young athlete's perception of parental support and pressure*. Journal of Youth and Adolescence, nr. 24, pag. 187-203;

158. LEGE nr. 272 din 21 iunie 2004, privind Protecția și promovarea drepturilor copilului, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 159 din 5 martie 2014;
159. Lerner, R.M., Doyle Lynch, A., și Boyd, M., (2009). *Developmental Systems Theory* (pag. 134-137), în Carr, D. (Ed.) *Encyclopedia of the Life Course and Human Development*, vol. 1, Detroit: Macmillan;
160. Levine, M.D., Ringham, R.M., Kalarchian, M.A., Wisniewski, L., și Marcus, M.D., (2001). *Is family-based behavioral weight control appropriate for severe pediatric obesity?*. *International Journal of Eating Disorder*, nr. 30, pag. 318-328;
161. Lewko, J.H., și Ewing, M.E., (1980). *Sex differences and parental influence in sport involvement of children*. *Journal of Sport Psychology*, nr. 2, pag. 62-68;
162. Lewko, J.H., și Greendorfer S.L., (1978). *Family influence and sex differences in children's socialization into sport: A review*. In D.M., Landers R.W., Christina (Eds.), *Psychology of motor behavior and sport*, Champaign IL: Human Kinetics, pag. 287-300;
163. Lewko, J.H., și Greendorfer, S.L., (1988). *Family influences in the sports socialization of children and adolescents*. In F. L. Smoll, R. A. Magill, și M. J. Ash (Eds.), *Children in sport* (vol. 3, pag. 265-286). Champaign, IL: Human Kinetics;
164. Li, Y., Zhai, F., Schouten, E.G., Hu, X., He, Y., Luan, D., și Ma G. (2007). *Determinants of childhood overweight and obesity in China*. *British journal of Nutrition*, nr. 97, pag. 210-215;
165. Light, R., și Lemonie, Y., (2010). *A case study on children's reasons for joining and remaining in a French swimming club*. *Asian Journal of Exercise and Sports Science*, vol. 7, nr. 1, pag. 27-33;
166. Loy, J.W., McPherson. B.D., și ScKenyon, G.S., (1978). *Sport and social Systems*. Reading, MA: Addison Wesley. Maccoby, E;
167. Lozovina, M., Durovic, N., și Katic, R., (2009). *Position Specific Morphological Characteristics of Elite Water Polo Players*, Coll. Antropol. vol. 33, nr. 3, pag. 781-789;
168. Lozovina M., Lozovina V., (2009). *Attractiveness lost in the water polo rules*. *Sport Science*, vol. 2, nr. 2, pag. 85-89;
169. Lozovina, M., Lozovina, V., și Pavicic, L., (2010). *Analysis of certain indicators of the load in the play of wing in today water polo*. *Sport Science* vol. 3, nr. 2, pag. 27-33;

170. Lozovina, M., Lozovina, V., și Pavicic L., (2010). *Analysis of certain indicators of the load in the play of guard in today water polo*. Acta Kinesiologica vol. 4, nr. 1, pag. 90-97;
171. Lozovina, V., Pavicic, L., și Lozovina, M., (2003). *Analysis of Indicators of Load During the Game in Activity of the Second Line Attacker in Water Polo*. Coll. Antropol., vol. 27, nr. 1, pag. 343-350;
172. Lozovina V., Pavicic L., și Lozovina M., (2004). *Analysis of indicators of load during the game in activity of the center in water polo*. Naše more, vol. 51, nr. 3-4, pag. 135-141;
173. Lozovina, V., Pavicic, L., și Lozovina, M., (2007). *Analysis of differences among five different playing roles in water-polo according to the type and burden intensity during league competition*. Acta Kinesiologica, vol. 1, nr. 2, pag. 29-35;
174. Lozovina, M., Lozovina, V., și Pavicic L., (2011). *Analysis of certain indicators of the load in the play of external attacker in today's water polo*. Sport Science vol. 4, nr. 1, pag. 89-95;
175. Lozovina M., Lozovina V., Pavicic L., (2012). *Morphological changes in elite male water polo players: Survey in 1980 and 2008*, Acta Kinesiologica vol. 6, nr. 2, pag. 85-90;
176. Lupo, C., Tessitore, A., și Capranica, L., (2008). *A notational Analysis of elite Men's Water Polo Matches*. Coaching & Sport Science Journal, vol. 3, nr. 2, pag. 9;
177. Lupo, C., Tessitore, A., Minganti, C., și Capranica, L., (2010). *Notational Analysis of elite and sub-elite water polo matches*. Journal of Strength and Conditioning Research, vol. 24, nr.1, pag. 223-229;
178. Lupo, C., Tessitore, A., Minganti, C., King, B., Cortis, C., și Capranica, L., (2011). *Notational analysis of American Women's Collegiate Water polo matches*. Journal of Strength and Conditioning Research. vol. 25, nr. 3, pag. 753-757
179. Lupo, C., Condello, G., și Tessitore, A., (2012). *Notational analysis of elite men's water polo related to specific margins of victory*. Journal of Sports Science and Medicine, no. 11, pag. 516-525;
180. Lyle, J. (2002). *Sports coaching concepts: A framework for coaches'*. Oxon: Routledge
181. Lyle, J., (1999). *Coaching philosophy and coaching behaviour*. In J. L. Cross, & J. Lyle (Eds.), *The coaching process: Principles and practice for sport*, pag. 25–46, Oxford: Butterworth-Heinemann;

182. Maccoby, E.E., (1992). *The role of parents in the socialization of children: An historical overview*. *Developmental Psychology*, nr. 28, pag. 1006-1017;
183. MacPhail, A., Gorely, T. și Kirk, D., (2003). *Young people's socialisation into sport: a case study of an athletics club*. *Sport, Education and Society*, vol. 8, nr. 2, pag. 251-267;
184. Mageau, G.A., și Vallerand, R.J., (2003). *The coach-athlete relationship: a motivational model*. *Journal of Sports Sciences*, nr. 21, pag. 883-904;
185. Martens, R., (2004). *Successful coaching* (3rd ed.). Champaign, IL, Human Kinetics;
186. McCarthy, P.J., și Jones, M.V., (2007). *A qualitative study of sport enjoyment in the sampling years*. *TheSports Psychologist*, nr. 21, pag. 400-416;
187. McElroy, M., și Kirkendall, D., (1980). *Significant others and professionalized sport attitudes*. *The Research Quarterly for Exercise and Sport*, nr. 51, pag. 645-653;
188. McGuire, R.T. și Cook, D.L., (1983). *The influence of others and the decision to participate in youth sports*. *Journal of Sport Behavior*, nr. 6, pag. 9-16;
116. McLeod, S. A., (2013). Erik Erikson. Retrieved from www.simplypsychology.org/Erik-Erikson.html;
189. McMaster W.C., Long S.C., și Caiozzo V.J., (1991). *Isokinetic torque imbalances in the rotator cuff of the elite water polo player*. *American Journal of Sports Medicine*, vol. 19, nr. 1, pag. 72-75;
190. McNamee, M., și Bailey, R.P., (2009). *Physical Education and sport..* In R.P. Bailey, D. Carr, R. Barrow, & C. McCarthy (Eds.), *Handbook of the Philosophy of Education*. London: Sage;
191. Mead, G.M., (1934). *Self and Society from the Standpoint of a Social Behaviorist*. University of Chicago, Chicago;
192. Melchiorri, G., Castagna, C., Sorge, R., și Bonifazi, M., (2010). *Game activity and blood lactate in men's elite water-polo players*. *Journal of Strength Conditioning Research* vol. 24, nr.10, pag. 2647-2651;
193. Mészáros, J., Soliman, Y., Othman, M., și Mohácsi, J., (1998). *Body composition and peak aerobic power in international level Hungarian athletes*. *Facta Universitatis, Series: Physical Education* vol. 1, nr. 5, pag. 21-27;
194. Miller, P.S., și Kerr, G.A., (2002). *Conceptualizing excellence: Past, present, and future*. *Journal of Applied Sport Psychology*, nr. 14, pag. 140-153;

195. Muir, B., Morgan, G., Abraham, A., și Morley, D., (2011). *Developmentally appropriate approaches to coaching children*. In I. Stafford (Ed.), *Coaching Children in Sport* (pag. 17-37). London:Routledge;
196. Mujika, I., McFadden, G., Hubbard, M., Royal, K., și Hahn, A., (2006). *The water polo intermittent shuttle test: a match fitness test for water polo players*. *International Journal of Sports Physiology and Performance*, vol. 1, pag. 27-39;
197. Myers, M.D., Vargas-Tonsing, T.M., și Feltz, D.L. (2005). *Coaching efficacy in intercollegiate coaches: Sources, coaching behavior, and team variables*. *Psychology of Sport and Exercise*, Nr. 6, pag. 129–143;
198. Newcomb, A.F., și Bagwell, C.L., (1995). *Children's friendship relations: A meta-analytic review*. *Psychological Bulletin*, nr. 117, pag. 306–347;
199. Nicholls, J., (1984). *Achievement motivation: Conceptions of ability, subjective experience, task choice, and performance*. *Psychological Review*, nr. 91, vol. 328-346;
200. Ntoumanis, Nikos, și Vazou, (2005). *Peer Motivational Climate in Youth Sport: Measurement Development and Validation*. In *Journal of sport & exercise psychology*, nr. 27, pag. 432-455;
201. Ommundsen, Y., Roberts, G. C., Lemyre, P.-N., & Treasure, D. (2003). *Perceived motivational climate in male youth soccer: Relations to social-moral functioning, sportspersonship and team norm perceptions*. *Psychology of Sport and Exercise*, nr. 4 , pag. 397 – 413;
202. Ommundsen, Y., Roberts, G.C., Lemyre, P.N. și Miller, B.W., (2006). *Parental and coach support or pressure on psychosocial outcomes of pediatric athletes in soccer*. *Clinical Journal of Sport Medicine*, nr. 16, pag. 522-526;
203. Orlick, T., (1973). *Children's sports: A revolution in coming*. *Canadian Association for Health, Physical Education and Recreation Journal*, nr. 39, pag. 12-14;
204. Orlick, T., și Botteril, C., (1976). *Why eliminate kids?* In A., Yiannakis, T., McIntyre, M., Melnick și D., Hart (Eds.) *Sport sociology: Contemporary themes* (pag. 104-107). Dubuque, IA: Kendall/Hunt;
205. Papaioannou, A., și Kouli, O. (1999). *The effect of task structure, perceived motivational climate and goal orientations on student's task involvement and anxiety*. *Journal of Applied Sport Psychology*, nr. 11, pag. 51-71;
206. Parker, J. G., și Asher, S. R. (1993). *Friendship and friendship quality in middle childhood: Links with peer group acceptance and feelings of loneliness and social dissatisfaction*. *Developmental Psychology*, nr. 29, pag. 611–621;

207. Parker, J.G., și Gottman, J.M., (1989). *Social and emotional development in a relational context: Friendship interaction from early childhood to adolescence*. In T. J. Berndt & G. W. Ladd (Eds.), *Peerrelations in child development*(pag. 95–131). New York: Wiley;
208. Partridge, J.A., (2011). *Current directions in social influence: parents and peers*. *Revista Iberoamericana de Psicología del Ejercicio y el Deporte*, vol. 6, nr. 2, pag. 251-268;
209. Passer, M. W. (1983). *Fear of failure, fear of evaluation, perceived competence and self-esteem in competitive trait-anxious children*. *Journal of Sport Psychology*, nr. 5, pag. 172- 188;
210. Passer, M.W., (1996). *At what age are children ready to compete? Some psychological considerations*. In F. L. Smoll, & R. E. Smith (Eds.), *Children and youth in sport: A biopsychosocial perspective* (pp. 73–86). Madison, WI: Brown & Benchmark;
211. Patrick, H., Ryan, A.M., Alfeld-Liro, C., Fredricks, J.A., Hruda, L.Z., și Eccles, J.S., (1999). *Adolescents' commitment to developing talent: The role of peers in continuing motivation for sports and the arts*. *Journal of Youth and Adolescence*, vol. 28, nr. 6, pag. 741- 763;
212. Pavlik, G., Kemeny, D., Kneffel, Z., Petrekanits, M., Horcath, P., Sido, Z., (2005). *Echocardiographic Data in Hungarian Top-Level Water Polo Players*. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, vol. 37, nr. 2, pag. 323–328;
213. Pease D., G., și Kozub S., (1994). *Perceived coaching behaviour and team cohesion in high school girls basketball teams*. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, pag. 16-93;
214. Pensgaard, A. M., și Roberts, G. C., (2000). *The relationship between motivational climate, perceived ability and sources of distress among elite athletes*. *Journal of Sport Sciences*, vol. 18, nr. 3, pag. 191-200;
215. Pereira, G.A.R., Pinheiro, A.P., și Raquel A., (2008). *Leadership, Cohesion and Satisfaction in Sporting Teams: A Study with Portuguese Football and Futsal Athletes*. *Psicologia-reflexao e critica*, vol 21, nr. 3, pag. 482-491;
216. Pintrich P.R., Conley A.M., Kempler T.M., (2003). *Current issues in achievement goal theory and research*. *International Journal of Educational Research*, nr. 39, pag. 319–337;
217. Platanou, T., (2005). *On-water and dryland vertical jump in water polo players*. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, vol. 45, nr. 1, pag. 26-31;

218. Platanou, T., (2009). *Cardiovascular and metabolic requirements of water polo*. Serbian Journal of Sports Sciences, vol. 3, pag. 85-97;
219. Platanou, T., (2009). *Physiological demands of water polo goalkeeping*. Journal of Science and Medicine in Sport, vol. 12, nr. 1, pag. 244-250;
220. Platanou, T., și Nikolopoulos, G., (2003). *Physiological demands of water polo games with different levels of competitiveness*. Vn Chatard, J. C. (Eds.). Biomechanics and Medicine in Swimming IX, pag. 493-498. Saint- Etienne: University of Saint Etienne;
221. Poczwadowski, A., Barott, J.E., și Henschen, K.P., (2000). *The influence of team dynamics on the interpersonal relationships of female gymnasts and their coaches: a qualitative perspective*. Poster presented at AAASP 15th Annual Convention, Nashville, TN;
222. Poproshaev, O.V., și Chumakov, O.V. (2013). *Anatomic-morphological features of qualified water polo players depending on game role*. Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports, vol. 1, pag. 51-56;
223. Potrac, P., Jones, R.L. și Armour, K.M., (2002). *'It's All about Getting Respect': The Coaching Behaviours of an Expert English Soccer*. Coach, Sport, Education and Society, vol. 7, nr. 2, pag. 183-202;
224. Power, T.G., și Parke, R.D., (1986). *Patterns of early socialization: Mother and father interactions in the home*. International Journal of Behavioral Development, nr. 9, pag. 331-341;
225. Power, T.G., și Woolger, C. (1994). *Parenting practices and age group swimming: A correlational study*. Research Quarterly for Exercise and Sport, nr. 65, pag. 59-66;
226. Quested, E. și Duda, J.L. (2011). *Enhancing children's positive sport experiences and personal development: a motivational perspective*. In I. Stafford (eds.) *Coaching Children in Sport* (pag. 123-138). London: Routledge;
227. Rechichi, C., Dawson, B., și Lawrence, S.R., (2000). *A multistage shuttle swim test to assess aerobic fitness in competitive water polo players*. Journal of Science and Medicine in Sport, vol. 3, nr. 1, pag. 55-64;
228. Reinboth, M., Duda, J. L., și Ntoumanis, N. (2004). *Dimensions of coaching behavior, need satisfaction, and the psychological and physical welfare of young athletes*. Motivation and Emotion, nr. 28, pag. 297-313;
229. Riemer H., A., și Chelladurai P., (1995). *Leadership and satisfaction in athletics*. Journal of Sport & Exercise Psychology. nr. 17, pag. 276-293;

230. Roberts G.C., Treasure D.C. și Hall H.K., (1994). *Parental goal orientation and beliefs about the competitive-sport experiences of their child*. Journal of Applied Social Psychology, nr. 24, pag. 631-646;
231. Roberts, G., (1993). *Motivation in sport: Understanding and enhancing the motivation and achievement of children*. In R. N. Singer, M. Murphey, & L. K. Tennant (Eds.), Handbook of research on sport psychology (pag. 405–420). New York: MacMillan.
232. Rosenfeld, L.B., Richman, J.M., și Hardy, C.J., (1989). *Examining socila support network among athletes: Description and relationships to stress*. The Sport Psychology, nr. 3, pag. 23-33;
233. Royal, K.A., Farrow, D., Mujika, I., Halson, S.L., Pyne, D., și Abernethy, B., (2006). *The effects of fatigue on decision making and shooting skill performance in water polo*. Journal of Sports Sciences, vol. 24, nr. 8, pag. 807-815;
234. Rubin, K. H., Bukowski, W., și Parker, J. G. (1998). *Peer interactions, relationships, and groups*. In N. Eisenberg (Ed.), (pag. 619–700). Handbook of child psychology, 5th ed., nr. 3. New York: John Wiley & Sons;
235. Ryan, J., (1996). *Little girls in pretty boxes: The making and breaking of elite gymnasts and figure skaters*. London: Women's Press;
236. Ryan, R.M., și Deci, E.L., (2000). *Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being*. American Psychologist, nr. 55, pag. 68–78;
237. Sagar, S.S., Lavallee, D., și Spray, C.M., (2007). *Why young elite athletes fear failure: Consequences of failure*. Journal of Sports Sciences, nr. 25, pag. 1171-1185;
238. Sallis, J. F., și Owen, N., (1999). *Physical activity & behavioral medicine*. Thousand Oaks, CA: Sage;
239. Salum de Godoy, E., și Dantas, E.H.M., (2003). *Effects of high intensity aerobic interval training in water polo players*. Fitness Performance Journal, Rio de Janeiro, vol. 2, nr.4, pag. 222-232;
240. Scanlan, T., și Lewthwaite, R., (1984). *Social psychological aspects of competition for male youth sport participants: I. Predictors of enjoyment*. Journal of Sport Psychology, nr. 8, pag. 25-35;
241. Scanlan, T. K., și Lewthwaite, R., (1986). *Social psychological aspects of competition for male youth sport participants: IV. Predictors of enjoyment*. Journal of Sport Psychology, nr. 8, pag. 25-35;

242. Scanlan, T.K., Carpenter, P.J., Lobel, M., și Simons, J.P., (1993). *Sources of sport enjoyment for youth sport athletes*. *Pediatric Exercise Science*, nr. 5, pag. 275-285;
243. Scanlan, T. K., Stein, G. L., și Ravizza, K., (1989). *An in-depth study of former elite figure skaters: II. sources of enjoyment*. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, nr. 11, pag. 65–83;
244. Scanlan, T.K., și Lewthwaite, R., (1988). *From stress to enjoyment: Parental and coach influences on youth participants*. In E.W. Brown & C.F. Brown (Eds.), *Competitive sports for children and youth: An overview of research and issues*, pag. 41-48, Champaign, IL: Human Kinetics;
245. Scanlan, T.K., Simons, J.P., Carpenter, P.J., Schmidt, G.W., și Keeler, B., (1993). The sport commitment model: Measurement development for the youth-sport domain. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, nr. 15, pag. 16-38;
246. Seifriz, J.J., Duda, J.L., și Chi, L., (1992). *The relationship of perceived motivational climate to intrinsic motivation and beliefs about success in basketball*. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, vol. 14, nr. 375-391;
247. Shields, D.L.L., și Bredemeier, B.J.L. (1995). *Character development and physical activity*. Champaign, IL: Human Kinetics;
248. Short, S.E., și Short, M., (2004). *Coache's assessment of their coaching efficacy compared to athlete's perceptions*. *Perceptual and Motor Skills*, nr. 99, pag. 729–736;
249. Smith, H.K., (1998). *Applied physiology of water polo*. *Sports Med.* vol. 26, nr. 5, pag. 317-334;
250. Smith, H.K., (2004). *Penalty shot importance, success and game context in international water polo*. *Journal of Science and Medicine in Sport*, vol. 7, nr. 2, pag. 221-225;
251. Smith, A.L., (1999). *Perceptions of peer relationships and physical activity participation in early adolescence*. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, nr. 21, pag. 329–350;
252. Smith, A. L., (2003). Peer relationships in physical activity contexts: a road less traveled in youth sport and exercise psychology research *Psychology of Sport and Exercise* nr. 4, pag. 25–39;
253. Smith, A.L., Balaguer, I. și Duda, J.L., (2006). *Goal orientation profile differences on perceived motivational climate, perceived peer relationships, and motivation related responses of youth athletes*. *Journal of Sport Sciences*, vol. 24, nr. 12, pag. 1315-1327;

254. Smith, R.E., Smoll, F.L., și Curtis, B., (1978). *Coaching behaviors in Little League baseball*. In F.L. Smoll & R.E. Smith (Eds.), *Psychological perspectives in youth sports*, pag. 173-201, Washington, DC: Hemisphere;
255. Smith, R.E., Smoll, F.L., și Curtis, B. (1979). *Coach effectiveness training: A cognitivebehavioral approach to enhancing relationship skills in youth sport coaches*. *Journal of Sport Psychology*, nr. 1, pag. 59–75;
256. Smith, R.E., și Smoll, F.L. (1990). *Self-esteem and children's reactions to youth sport coaching behaviors: A field study of self-enhancement processes*. *Developmental Psychology*, nr. 26, pag. 987-993;
257. Smoll, F.L., și Smith, R.E. (1989). *Leadership behaviors in sport: A theoretical model and research paradigm*. *Journal of Applied Social Psychology*, nr. 19, pag. 1522-1551;
258. Smoll, F.L., Smith R.E., Barnett, N.P., și Everett, J.J., (1993). *Enhancement of children's self-esteem through social support training for youth sport coaches*. *Journal of Applied Psychology*, nr. 78, pag. 602-610;
259. Sobo, D., (2001). *President's council on physical fitness and sport: physical activity and sport in the lives of girls*. Minneapolis MN: Centre for Research on Girls and Women in Sports;
260. Sullivan, H. S., (1953). *The interpersonal theory of psychiatry*. New York: Norton.
261. Sullivan, P.J., și Kent, A., (2003). *Coaching efficacy as a predictor of leadership style in intercollegiate athletics*. *Journal of Applied Sport Psychology*, nr. 15, pag. 1–11;
262. Swain, A.B., și Harwood, C.G. (1996). *Antecedents of state goals in age-group swimmers: An interactionist perspective*. *Journal of Sports Sciences*, 14, 111-124;
263. Turman, P.D., (2007). *Parental sport involvement: Parental influence to encourage young athlete continued sport participation*. *Journal of Family Communication*, vol. 7, nr. 3, pag. 151-175;
264. Vallerand R., J., și Losier J.,F., (1999). *An integrative analysis of intrinsic and extrinsic motivation in sport*. *Journal of Applied Sport Psychology*, nr. 11, pag. 142-169;
265. Vallerand, R.J., și Pelletier, L.G., (1985). *Coache's interpersonal styles, athlete's perceptions of their coache's styles, and athlete's intrinsic motivation and perceived competence: generalization to the world of swimming*. Paper presented at the Canadian Society for Psychomotor Learning and Sport Psychology Conference, Montreal, Canada;

266. Vallerand, R.J., și Rousseau, F.L., (2001). *Intrinsic and extrinsic motivation in sport and exercise: a review using the Hierarchical Model of Intrinsic and Extrinsic Motivation*. In *Handbook of Sport Psychology*, vol. 2 (edited by R.N. Singer, H.A. Hausenblas and C.M. Janelle), pag. 389–416, New York: Wiley;
267. Van der Wende, și K., Keogh, J., (2005). *Shots for goal*. <http://www.coachesinfo.com>.
268. VanYperen, N.W., (1995). *Interpersonal Stress, Performance Level, and Parental Support: A Longitudinal Study Among Highly Skilled Young Soccer Players*. *The Sport Psychologist*, nr. 9, pag. 225-241;
269. Varamenti, E., și Platanou, T., (2008). *Comparison of anthropometrical, physiological and technical characteristics of elite senior and junior female water polo players: A pilot study*. *The Open Sports Medicine Journal*, nr. 2, pag. 50-55;
270. Vargas-Tonsing, T.M., Myers, N.D., și Feltz, D.L. (2004). *Coache's and athlete's perceptions of efficacy-enhancing techniques*. *The Sport Psychologist*, nr. 18, pag. 397–414;
271. Vergeer, I., (2000). *Interpersonal Relationships in Sport: From Nomology to Idiography*. *International Journal of Sport Psychology*, nr. 31, pag. 578-583;
272. Vila, H., Ferragut, C., Argudo, F.M., Abraldes, JA, Rodriguez, N., și Alacid, F., (2009). *Relationship between anthropometric parameters and throwing velocity in water polo players*. *Journal of human sport and exercise* vol. 4, nr. 1, pag. 57-68;
273. Wandzilak, T., Ansorge, C.J., și Potter, G., (1988). *Comparison between selected practice and game behaviors of youth sport soccer coaches*. *Journal of Sport Behavior*, nr. 2, pag. 78- 88;
274. Weinberg R. (1981). *Why kids play or do not play organized sports*. *The Physical Educator*, nr. 38, pag. 71-75;
275. Weiss, M.R., și Bredemeier, B.T., (1983). *Developmental sport psychology: A theoretical perspective for studying children in sport*. *Journal of Sport Psychology*,nr. 5, pag. 216-220;
276. Weiss R.M., Smith, A.L., (2002). *Friendship Quality in Youth Sport: Relationship to Age, Gender, and Motivation Variables*. *Journal of sport & exercise psychology*, nr. 24, pag. 420-437;
277. Weiss, M.R., și Amorose, A.J., (2008). *Motivational orientations and sport behaviour*. In T. S. Horn (Ed.), *Advances in Sport Psychology* (vol. 3, pag. 115 - 155). Champaign, IL: Human Kinetics;

278. Weiss, M. R., și Duncan, S. C., (1992). *The relationship between physical competence and peer acceptance in the context of children's sport participation*. Journal of Sport & Exercise Psychology, nr. 14, pag. 177–191;
279. Weiss, M. R., & Ferrer-Caja, E. (in press). *Motivational orientations and sport behavior*. In T. S. Horn (Ed.), *Advances in sport psychology* (2nd ed.). Champaign, IL: Human Kinetics;
280. Weiss, M. R., & Smith, A. L., (2002). *Friendship quality in youth sport: Relationship to age, gender, and motivation variables*. Journal of Sport & Exercise Psychology, nr. 24, pag. 420-437;
281. Weiss, M. R., Smith, A. L., și Theeboom, M., (1996). *“That’s what friends are for”:* *Children’s and teenagers’ perceptions of peer relationships in the sport domain*. Journal of Sport & Exercise Psychology, nr. 18, pag. 347–379;
282. Weiss, M.R., Wiese D.M., și Klint, K.A., (1989). *Head over heels with success: The relationship between self-efficacy and performance in competitive youth gymnastics*. Journal of Sport and Exercise Psychology, nr. 11, pag. 444-451;
283. Wentzel, K. (1999). *Social-motivational processes and interpersonal relationships: Implications for understanding motivation at school*. Journal of Educational Psychology, nr. 91, pag. 76-97;
284. Wiersma, L.D., (2000). *Risks and benefits of youth sport specialization: Perspectives and recommendations*. Pediatric Exercise Science, nr. 12, pag. 13-22;
285. Wiese-Bjornstal, D. M., LaVoi, N. M. și Omli, J., *Child and adolescent development and sport participation*. In B. W. Brewer, (2009). *Sport Psychology: Handbook of Sports Medicine and Science*. Wiley-Blackwell;
286. Williams, J. M., Jerome, G. J., Kenow, L. J., Rogers, T., Sartain, T. A., și Darland, G., (2003). *Factor Structure of the Coaching Behavior Questionnaire and Its Relationship to Athlete Variables*. The Sport Psychologist, nr. 17, pag. 16-34, Human Kinetics Publishers, Inc;
287. Woolger, C., și Power, T.G., (1993). *Parent and sport socialization: Views from the achievement literature*. Journal of Sport Behavior, nr. 16, pag. 171-189;
288. Wylleman, P., (2000). *Interpersonal relationships in sport: Uncharted territory in sport psychology research*. International Journal of Sport Psychology, nr. 31, pag. 555-572;
289. Zametkin, A.J., Zoon, C.K., Klein, H.W. și Munson, S., (2004). *Psychiatric aspects of child and adolescent obesity: a review of the past 10 years*. Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry. vol. 43, nr. 2, pag. 134-150;

290. Zarbatany, L., Ghesquiere, K., și Mohr, K. (1992). *A context perspective on early adolescents' friendship expectations*. *Journal of Early Adolescence*, nr. 12, pag. 111–126.